

Πλωμαρίτικα

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ - ΙΣΤΟΡΙΑ - ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ - ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

ΖΗΝΩΝΟΣ 29- 31, Τ.Κ. 10437 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ. FAX: 210 5233735 - www.plomarion.com

ΚΩΔΙΚΟΣ: 211566

ΑΝΤΙΝΑΥΟΙ

ΕΚΔΟΣΗ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΠΛΩΜΑΡΙΩΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ 'ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ'

ΕΤΟΣ 37ο - ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 246

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2014

Πλωμαρίτικοι ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ

Τρίμηνη περιοδική έκδοση

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΛΩΜΑΡΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ «BENIAMIN Ο ΛΕΣΒΙΟΣ»

Ζήνωνος 29-31 Αθήνα • Τ.Κ. 10437 • Τηλ.-Fax: 210 5233735

Εκδότης-Διευθυντής: Μαρία Κανελλοπούλου, Πρόεδρος Δ.Σ.

Τηλ.: 210 2810919 Κιν.: 6936180768

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Κανελλοπούλου Μαρία - Πρόεδρος, Μπούκη Μυρσίνη - Αντιπρόεδρος,
Βελούτσου Ευαγγελία - Γεν. Γραμματέας, Μουτζούρης Νικόλαος - Ταμίας,
Ηρακλέους Ευγενία - Βοηθός Γεν. Γραμματέα, Θεοδωροπούλου Υπαπαντή - Έφορος Δ. Σχέσεων,
Ανδρόνικος Νικόλαος - Μέλος, Μαλλιαρός Δημήτριος - Μέλος, Χαλδέζος Κων/νος - Μέλος

Συνεργάτες

π. Ευστράτιος Μανωλέλλης, Αντώνης Ανδριώτης, Αμφιτρίτη Καζάζη-Καπερώνη
Ε. Καλδής, Κλεάνθη, Νίκος Λαγουμίδης.

- Τα κείμενα απηχούν τις θέσεις των συντακτών και όχι του Συλλόγου.
- Ανυπόγραφα κείμενα δε δημοσιεύονται.
- Κείμενα και φωτογραφίες που στέλνονται προς δημοσίευση δεν επιστρέφονται.
- Το εξώφυλλο φιλοτεχνήθηκε από το συγχωριανό μας γραφίστα Γιώργο Νικ. Μουτζούρη.
- Η φωτογραφία του εξωφύλλου είναι του Κωνσταντίνου Γιαννακού.

Περιεχόμενα

- Εκδηλώσεις Α' εξαμήνου3
- Εκδηλώσεις Δ' τριμήνου
στο Πλωμάρι μας.....3-4
- Τινάζοντας τη σκόνη
του χρόνου4-6
- Ο Προσκοπισμός στο Πλωμάρι.....7-8
- Συνεδριάσεις
Της υπ' αριθ. 17/1958 του Δημοτικού
Συμβουλίου Πλωμαρίου της
6ης Σεπτεμβρίου 19588-10
- Ο παραλιακός δρόμος Πλωμαρίου
-Παναγιάς Κρυφτής-Βατερών11-14

- Οικονομικές σχέσεις Πλωμαριτών της
Θάσου με την Ι. Μονή Κωνσταμονίτου
του Αγίου Όρους στις αρχές
του 20ού αιώνα (1918-1919).....14-19
- Δελτίο τύπου19
- Σημείωση19
- Σωματείο
Μυροφόρος Μαγδαληνή20-26
- Νέοι επιστήμονες
- νέοι επιχειρηματίες.....26-27
- Αυτοί που έφυγαν27-28
- Στη μνήμη28
- Συνδρομές - Προσφορές28

**Οι “Πλωμαρίτικοι ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ”
στηρίζονται σε εμένα.
Θα καταθέτω την συνδρομή μου
στο λογαριασμό ΕΤΕ
080/296044-39**

**Ηλεκτρονική σελιδοποίηση - εκτύπωση
- επιμέλεια - διεκπεραίωση έκδοσης
Εκδόσεις Γραφικές Τέχνες
Καρπούζη Αριστέα & Υιοί Ο.Ε.
Θεοδοσίου 23 Ίλιον Τ.Κ. 13121
Τηλ.: 210 2619003 FAX: 210 2619696
e-mail: karpouzi@otenet.gr**

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ Α' ΕΞΑΜΗΝΟΥ

1/02/2015 Κοπή Βασιλόπιτας-«ποδαρικό»- Απολογιστική Γενική Συνέλευση.

15/2/2015 «Ουζομάζωξη». Αποκριάτικο γλέντι με μουσική και φαγητό στην αίθουσα του Συνδέσμου. Ώρα προσέλευσης 12 το μεσημέρι.

22/03/2015 Στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθήνας, Ακαδημίας 40 και ώρα 11 το πρωί, η Ομοσπονδία Λεσβιακών Συλλόγων Αττικής (Ο.Λ.Σ.Α.), ο Σύνδεσμός μας και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Πλωμαρίου «Το Πόλιον» συνδιοργανώνουν εκδήλωση στην οποία θα παρουσιαστεί το βιβλίο «Πολιτιστικές και Περιβαλλοντικές διαδρομές στο Πλωμάρι». Θα προβληθεί ντοκιμαντέρ με τον ίδιο τίτλο.

27/03/2015 Παρακολούθηση Ακάθιστου Ύμνου στην Ι. Μ. Αγίου Ραφαήλ Άνω Σούλι Μαραθώνα. Αναχώρηση ώρα 15:30 από Ομόνοια τιμή εισιτηρίου ευρώ 5.

3/05/2015 Ημερήσια εκδρομή για να γιορτάσουμε την Πρωτομαγιά.

30/05 έως 1/06/2015 Τριήμερη εκδρομή εορτή του Αγίου Πνεύματος.

24/06/2015 Απογευματινός περίπατος και πραγματοποίηση του «Κλήδονα».

ΠΡΟΣΟΧΗ. Οι εκδηλώσεις θα πραγματοποιηθούν εφόσον υπάρχει συμμετοχή.

Εκδηλώσεις Δ' τριμήνου στο Πλωμάρι μας

Οπως είναι γνωστό στους συμπατριώτες μας συνδρομητές του περιοδικού μας το τεύχος του Β' τριμήνου συγχωνεύτηκε με το τεύχος του Γ' τριμήνου λόγω οικονομικών δυσχερειών, διότι με δυσκολία το Δ. Συμβούλιο ανταποκρίνεται στα έξοδα εκδόσεως του περιοδικού και για το λόγο αυτό δεν γράψαμε για τις εκδηλώσεις του Γ' τριμήνου, που είναι η καλύτερη περίοδος για τον τόπο μας, που τον μήνα Ιούλιο είναι όλα σχεδόν τα μεγάλα πανηγύρια του Πλωμαρίου αλλά και τον Αύγουστο που γιορτάζουμε την Κοίμηση της Παναγίας μας και οι Πλωμαρίτες από το εξωτερικό, Αθήνα, Θεσσαλονίκη, συγκεντρώνονται στο ξακουστό και ωραίο Πλωμάρι μας, το αδικημένο και ξεχασμένο από την Πολιτεία επί μακρά σειρά ετών. Πιστεύουμε έστω και τώρα με τον νέο Δήμαρχο και τη νέα Περιφερειάρχη να γίνουν ορισμένα βασικά έργα, όπως είναι οι δρόμοι, το Φράγμα Σεδούντος και τόσα άλλα, που τα γνωρίζετε όλοι σας και τα λέτε. Και τώρα εν συντομία θ' αναφερθούμε στις εκδηλώσεις του Δ' τριμήνου.

Στις **14 Οκτωβρίου** αρκετοί Πλωμαρίτες με δύο πούλμαν και ΙΧ αυτοκίνητα τίμησαν τη με-

γάλη πανήγυρη του Αγίου Ιγνατίου στην Ιερά Μονή Λειμώνος.

Στις **26 Οκτωβρίου** εορτή του Αγ. Δημητρίου ημέρα Κυριακή με αρκετό κόσμο έγινε η πανήγυρις του Αγ. Δημητρίου στα Ίσα-Μέσα και στο Μεγαλοχώρι.

Στις **28 Οκτωβρίου** μετά την θεία λειτουργία στον Μητροπολιτικό Ναό του Αγίου Νικολάου έγινε η καθιερωμένη δοξολογία για την εθνική μας γιορτή και στη συνέχεια τρισάγιο στο ηρώο των πεσόντων, κατάθεση στεφάνων και παρέλαση όλων των σχολείων του Πλωμαρίου, Δημοτικών, Γυμνασίου, Γεν. Λυκείου, ΕΠΑΛ Τεχνικού Λυκείου στην κεντρική πλατεία της πόλης μας, παρουσία των νέων Τοπικών Αρχών από την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου και τ. Δήμου Πλωμαρίου.

Την **1η Νοεμβρίου** έγινε πανηγυρική θεία λειτουργία στον Ι. Ναό των Αγίων Αναργύρων στο Α' Κοιμητήριο του Πλωμαρίου.

Στις **8 Νοεμβρίου** μετά τη θεία λειτουργία στους ενοριακούς ναούς και στην Αγία Μαγδαληνή έγινε η δοξολογία στον Ι. Ναό του Αγ. Νικολάου για την απελευθέρωση του η-σίου μας από τον τουρκικό ζυγό, που ως γνωστόν τα τότε παλικάρια του Πλωμαρίου μας

πρωτοστάτησαν και πήγαν με μια βάρκα στη Λήμνο, που ήταν ο Ναύαρχος **Παύλος Κουντουριώτης** με το θρυλικό ΑΒΕΡΩΦ και ζήτησαν από τον Κουντουριώτη την απελευθέρωση του νησιού μας.

Στις **13 Νοεμβρίου** εορτή του Αγ. Ιωάννου του Χρυσοστόμου έγινε μεγάλη πανήγυρις στον ενοριακό Ναό του Αγίου Ιωάννου Χρυσ. Πλωμαρίου.

Στις **21 Νοεμβρίου** εορτή των Εισοδίων της Θεοτόκου έγιναν στην Παναγία τα Κουτρούλια πανηγυρική θεία λειτουργία με την συμμετοχή αρκετών προσκυνητών.

Στις **25 Νοεμβρίου** εορτή της Αγ. Αικατερίνης έγινε η καθιερωμένη μεγάλη πανήγυρις στην Αγ. Αικατερίνη Νεοχωρίου / Μπορού.

Στις **30 Νοεμβρίου** ημέρα Κυριακή εορτή του Αγίου Ανδρέου, έγινε στον Ι. Ναό του Κάτω Χωριού πανηγυρική θεία λειτουργία με τη συμμετοχή αρκετού κόσμου από το Πλωμάρι και τα γύρω χωριά.

Στις **4 και 5 Δεκεμβρίου** γιορτάστηκε η Αγία Βαρβάρα και ο Άγιος Σάββας, στην τοποθεσία Αγία Βαρβάρα και στο Σπορδελλό.

Στις **6 Δεκεμβρίου** ημέρα Σάββατο εορτή του Πολιούχου Πλωμαρίου Αγ. Νικολάου έγινε πανηγυρική Αρχιερατική θεία λειτουργία ιερουργούντος του Σεβασμιωτάτου Μη-

τροπολίτη Μυτιλήνης, Ερεσού και Πλωμαρίου κ. Ιακώβου με τη συμμετοχή των Τοπικών Αρχών του νησιού μας μ' επικεφαλής τον κ. Δήμαρχο Λέσβου **Σπύρο Γαληνό**, την κ. Περιφερειάρχη, τον κ. Στρατιωτικό Διοικητή Λέσβου και λοιπούς αξιωματικούς του Πολεμικού μας Ναυτικού που εορτάζει, του Λιμενικού, ανδρών του Στρατού και του Λιμενικού και του Πολεμικού μας Ναυτικού και αρκετού κόσμου. Στο τέλος της θείας λειτουργίας έγινε δοξολογία για τις Ναυμαχίες Ελλάς και Λήμνου και μίλησε ο Διοικητής του Ναυτικού Κλιμακίου Λέσβου.

Επακολούθησε λιτάνευση της Ι. Εικόνας και των Αγίων Λειψάνων και στο τέλος το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο δεξιώθηκε τις Τοπικές Αρχές στη Λέσχη Πλωμαρίου.

Στις **21 Δεκεμβρίου** στη Λέσχη Πλωμαρίου "Βενιαμίν ο Λέσβιος" έγινε ωραία εκδήλωση από τις χορωδίες Πλωμαρίου Αλκαίος και τη μικτή χορωδία του Πρωτοψάλτη κ. **Γεωργίου Μιχαλέλλη** που έψαλαν επίκαιρα Χριστουγεννιάτικα τροπάρια, καθίσματα, καταβασίες Χριστουγέννων και η χορωδία Αλκαίος τραγούδησαν διάφορα παραδοσιακά παλαιά τραγούδια με κέφι και μεράκι.

Και του χρόνου με υγεία και χρόνια πολλά σε όλους.

π.Ε.Μ.

ΤΙΝΑΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΣΚΟΝΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Έρευνα-Επιμέλεια: Αμφιτρίτη Καζάζη-Καπερώνη

Σε προηγούμενο τεύχος των «Αντίλαλων» μιλήσαμε για την πιο λεσβιακή απ' όλες τις χαμένες πατρίδες, τις Κυδωνίες- Αίβαλί, το θαυμαστό δημιούργημα εκείνων των δραστήριων και πολυμήχανων λεσβίων του 17ου αιώνα.

Είναι καταπληκτικό πώς ο λαός αυτός δημιούργησε μια τόσο αξιόλογη ανάπτυξη, σε σημείο αξιοζήλευτο από οικονομικής πλευράς, πώς αντιμετώπισε τόσες θύελλες και πώς μετά από ενενήντα και πλέον χρόνια από το ξεριζωμό του οι επίγονοι μένουν νοσταλγικά προσηλωμένοι στις εστίες τους και στη γη της μαρτυρικής τους πατρίδας.

Κανένας λαός με ιστορία δεν μπορεί να γεννήσει θαυμαστά έργα και να δημιουργήσει τη συνέχεια, τη γέφυρα που ενώνει το παρελθόν με το μέλλον, αν δεν έχει στέρεα αισθήματα, κοινωνικούς δεσμούς, έθιμα, γιορτές, τηρώντας τα όλα αυτά με τις

παραδόσεις των αλληλοδιάδοχων γενεών. Η λαογραφία του λαού αυτού είναι η ψυχή του και αυτή δικαιώνει όλους τους αγώνες του, αυτή διατηρεί την ψυχική ενότητα στο διηνεκές.

Κι έπρεπε να βρεθεί ο νοσταλγός που συνέλεξε το λαογραφικό υλικό για να αποκαλύψει τη φυσιογνωμία του λαού των Κυδωνιών και να την παραδώσει στις κυδωνιάτικες γενιές.

Το έργο αυτό το ανέλαβε εδώ και εξήντα σχεδόν χρόνια ο ξεχωριστός Κυδωνιάτης **Πάνος Μπιμπέλας**, προσφέροντας με τον λαογραφικό θησαυρό που συνέλεξε έναν πλούσιο και πολύτιμο έρανο στην ιστορία των Κυδωνιών.

Η περιγραφή των εθίμων των Κυδωνιών, σχεδόν απαράλλαχτων με τα αντίστοιχα της Λέσβου, είναι παρμένη από το πολύτιμο βιβλίο

ΠΑΝ. Α. ΜΠΙΜΠΕΛΑ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ
ΚΥΔΩΝΙΩΝ (ΑΪΒΑΛΙ),
ΜΟΣΧΟΝΗΣΙΩΝ (ΝΗΣΙ)
ΚΑΙ ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΧΩΡΙΟΥ (ΧΩΡΙΟ)
ΑΘΗΝΑ 1956

Τ' ΑΚΣΤΟΥΓΕΝΝΑ (ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ)

Η μεγάλη τούτη γιορτή της γέννησης του Θεανθρώπου είχε ένα βαθύ χριστιανικό χαρακτήρα σ' όλο τον ελληνικό πληθυσμό της Μ. Ασίας, αλλά ιδιαίτερα στην Αιολική παραλία. Στο Αϊβαλί, το Μοσχονήσι και το Γενιτσαροχώρι οι νοικοκυρές από μέρες έπλεναν, σφουγγάριζαν και άσπριζαν τα σπίτια τους όπως και τα καταστήματα. Σφάζονταν τα θρεφτά (χοίροι) και τα αρνιά, φτιάχνονταν τα γλυκίσματα (τυρόπιτες, γκιουζλεμέδες, μπουρεκάκια, γιαουρτόπιτες, ριζόπιτες, τηγανόπιτες, κουραμπιέδες, χριστόψωμο, χριστουγεννιάτικο τσουρέκι και μελομακάρονα). Την παραμονή τα παιδιά με φαναράκια χρωματιστά αναμμένα με σπαρματσέτα, «έλεγαν Χριστούγεννα». Μαζί μ' αυτά έβγαιναν κι οι παπλωματάδες απ' την Καισάρεια. «Ταχρίν ταχρίν τα κάλαντα, ταχρίν ταχρίν τα Φώτα». Στους ομίλους που ψέλναν τα Χριστούγεννα έδιναν νομίσματα, πορτοκάλια με βαράκι (χρυσό) ή γλυκίσματα. Τα ξημερώματα οι πασβάντες (νυχτοφύλακες της πόλης) χτυπούσαν τις πόρτες με τα «λουμπούτια» τους (ραβδιά) για να ξυπνήσουν οι χριστιανοί να πάνε στις εκκλησίες. Μετά τη λειτουργία ο κόσμος κοινωνούσε κι έτρωγε το χριστουγεννιάτικο αντίδωρο (άρτον). Τα στρωμένα από βραδύς τραπέζια περίμεναν τους νοικοκυραίους για να γευτούν τη χριστουγεννιάτικη σούπα και τα μυρωδάτα παστά της Πανόρμου. Κοβόταν η χριστουγεννιάτικη κουλούρα κι άρχιζαν οι επισκέψεις συγγενών και φίλων τιμώντας τη μεγάλη τούτη μέρα της Χριστιανοσύνης.

Τ' ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ (ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ) ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Στο Αϊβαλί, στο Μοσχονήσι και στο Γενιτσαροχώρι, αλλά και σ' όλες τις πόλεις ως το τελευταίο χριστιανικό χωριό της Μ. Ασίας οι νοικοκυρές τις μέρες αυτές παρουσίαζαν μια έντονη δραστηριότητα. Ήταν στο στοιχείο τους. Παράβγαιναν ποια θα πρωτοφτιάξει τα καλλίτερα γλυκά και την πιο αφράτη και γευστική βασιλόπιτα.

Το βράδυ της παραμονής ο αρχηγός του σπιτιού έκοβε τη βασιλόπιτα και μοίραζε τα κομμάτια στα μέλη της οικογένειας αρχίζοντας από του Χριστού, της Παναγίας, του Αγίου Βασιλείου, του σπιτιού, του φτωχού. Τα κορίτσια έβαζαν κάτω από το μαξιλάρι τους την «πρώτη μπουκιά» της πίτας για να δουν στον ύπνο τους «ποιον θα πάρουν άντρα». Την ίδια μέρα τα παιδιά χωρισμένα σε ομίλους εξεστράτευαν στα συγγενικά και φιλικά σπίτια για να ψάλλουν τον Άη Βασίλη. Από τον Νοέμβρη αγόραζαν έντυπα (φυλλάδες) για να προπονηθούν στα κάλαντα. Ο αρχηγός κάθε ομάδας κρατούσε ένα «φαναρέλ'» που αργότερα μετατρέποταν σ' ένα πελώριο «βαπουρέλ'». Στο τέλος γινόταν η μοιρασιά των εισπράξεων.

Τα χαράματα ο αρχηγός ή άλλο μέλος του σπιτιού έκανε το «πουδαρκό». Από τρεις βρύσες έπαιρνε μ' ένα δοχείο τ' αμίλτου (αμίλητο) νερό κι άφηνε σκόπιμα την τρίτη βρύση ανοιχτή να τρέχει, μαζί με τα γλυκίσματα που εγκατέλειπε εκεί, για να τρέχουν τα «μπιρικέτια» (τα αγαθά). Στην είσοδο του σπιτιού το πρωί κυλούσε ένα ρόδι κρατώντας στο χέρι του και μια πέτρα, για να βαραίνει η «σακκούλα» (πορτοφόλι) όπως βάραινε η πέτρα. Μετά τη λειτουργία που πήγαιναν όλα τα μέλη της οικογένειας με καινούργια φορέματα, άρχιζαν οι επισκέψεις που κρατούσαν ως τα μεσάνυχτα. Οι συγγενείς και φίλοι τιμούσαν τις συγγενικές και φιλικές οικογένειες με γλυκίσματα, αμυγδαλωτά και ανθοδέσμες. Το τραπέζι ήταν γεμάτο από ποικιλία φαγητών, κρασί, μαστίχη κι όλα στη διάθεση των επισκεπτών. Την επαύριον, 2 Ιανουαρίου, «του μικρό τ' Αγίου Βασλέλ'» ήταν η κατ' εξοχήν ημέρα των γυναικών, των «νκιουτσαράδων». Αντήλλασαν επισκέψεις και δινόταν έτσι η ευκαιρία συζητήσεων για την επιτυχία και γευστικότητα των γλυκισμάτων.

ΤΑ ΦΩΤΑ (ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ)

Η κατάδυση του Τιμίου Σταυρού είχε ξεχωριστή σημασία για το Αϊβαλί και τα Μοσχονήσια. Χιλιάδες λαού από τα χαράματα έπιαναν τα «πόστα» για να παρακολουθήσουν την τελετή. Η προκουμαία, τα μπαλκόνια, οι βάρκες, ως και τα μπαστούνια ακόμα των καϊκιών ήταν κατάμεστα από κόσμο. Η μεγαλοπρεπής πομπή έφτανε στην προκουμαία για να ρίξει το Σταυρό στη θάλασσα ο Δεσπότης και ν' αγιαστούν τα

νερά, να ταξιδέψουν οι καπεταναίοι με τα φορτωμένα καΐκια τους από λάδια, σαπούνια και δέρματα. Όμιλοι από ημίγυμνους βουτηχτάδες με άσπρες βράκες, παρ' όλο το κρύο, στην κατάλληλη στιγμή, ρίχνονταν στη θάλασσα για την ανεύρεση του Σταυρού. Κι ο νικητής εν μέσω ενθουσιασμού, χειροκροτημάτων και εκδηλώσεων περιέφερε το Σταυρό στα πλῆθη και στα καφενεία. Μετά από τον ασπασμό ακολουθούσε το μπαξίσιο (φιλοδώρημα) για να καταλήξει η νικήτρια παρά στην ταβέρνα σ' ένα γενναίο φαγοπότι εις βάρος των εισπράξεων.

Οι παπάδες των ενοριών που τους συνόδευε απαραίτητα ένα παιδί με ένα χάλκινο καδάκι (δοχείο) γεμάτο αγιασμό περιφέρονταν στα σπίτια της ενορίας για να τα «φωτίσουν και να τα αγιάσουν». Όλα τα μέλη της οικογένειας φιλούσαν το σταυρό και το χέρι του παπά, το δε φιλοδώρημα (χάλκινο ή ασημένιο νόμισμα) ριχνόταν μέσα στο καδάκι.

Την παραμονή όμιλοι από παιδιά τραγουδούσαν στα καταστήματα και στα σπίτια τα «Φώτα».

Σήμερα είν' τα φώτα και οι φωτισμοί
Κι οι χαρές μεγάλες κι οι αγιασμοί.
Κάτω στον Ιορδάνη τον ποταμό
Κάτει η κυρά μας η Παναγιά.

Σπάργανα βαστούσε και κηρί κρατεί
κι τον Άγιο Γιάννη παρακαλεί
Άγιου Γιάννη μ' Πρόδρομε και Βαπτιστή
έλα βάπτισε Θεού παιδί.

Ν' αγιαστούν οι κάμποι κι τα βουνά
Ν' αγιαστεί κι αφέντης με την κυρά.
Και εις έτη πολλά.

Τ' ΑΓΙΟΥ ΓΙΑΝΝΙΟΥ Τ' ΠΙΤΝΑΡΑ

Η Άης Γιάνν'ς η Πιτναράς ήταν γιατρός για «τα' θερμεις-πιασμό» (ελώδεις πυρετοί).

Οι άρρωστοι από ελώδεις πήγαιναν στην εκκλησιά του που βρισκόταν στο Καντιλή Μπουνάρ για να τον προσκυνήσουν και να του τάξουν κι ένα πιτναρέλ' (κοκοράκι) κατά προτίμηση μαύρο. Μετά τη λειτουργία αποκεφάλιζαν με ένα τσικουράκι το πετεινάρι στην είσοδο της εκκλησίας και με το αίμα του έκαναν ένα σταυρό στο μέτωπο του αρρώστου. Έτσι ο Άη Γιάννης πήρε το παρατσούκλι του «Πιτναρά».

Τ' ΑΓΙ ΑΝΤΩΝΙΟΥ (ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ)

Η μνήμη του Αγίου Αντωνίου τιμόταν ιδιαίτερα στο Αίβαλί με θεαματική ψυχαγωγία στο ευρύχωρο αλάνι (γήπεδο) της πόλης. Ο κόσμος με αδημονία περίμενε το θέαμα που ήταν κυρίως πάλη ανθρώπων και πάλη καμηλών. Ονομαστοί πεχλιβάνηδες της εποχής (παλαιστές) με τα «κιουσπέτια» (πέτσινια βρακάκια) αλειμμένα με άφθονο λάδι για να γλιστρούν οι χειρολαβές, έδιναν εκεί τους παλαιστικούς αγώνες τους.

Τη θέση τους μετά κατελάμβαναν δυο ντεβέδες (αρσενικές καμήλες) που τους περιέφεραν τον έναν απέναντι στον άλλο μέχρις ότου «γκιζντίσιν» (ερεθιστούν) και επιτεθεί ο ένας στον άλλον με δεμένα τα στόματα. Θεαματική η προσπάθεια του ενός να καταβάλει τον αντίπαλό του με «αλπούτζις» (ποδολαβές). Ο νικητής καταδίωκε τον νικημένο και γι' αυτό καβαλάρηδες με μεγάλα «λουμπούτια» (ρόπαλα) έτρεχαν πίσω από τους ντεβέδες να τους προλάβουν και να τους χωρίσουν.

Ο νικητής με καινούργιο σαμάρι στολισμένο με καθρεφτάκια, ψίφες, χρωματιστά μαντήλια, «κδούνια τσι κδουνέλια» περιφερόταν με αφρισμένη τη γλώσσα στην αγορά και μαζί μ' αυτόν και δίσκος για το «μπαξίς» του νικητή. Η καθιερωμένη τούτη αθλητική ψυχαγωγία αναμενόταν από το λαό με εξαιρετική αγωνία και παρακολουθείτο με πολύ ενδιαφέρον, γιατί εκτός από τη θεαματικότητα είχε και το υλικό ενδιαφέρον με τα στοιχήματα. Κάτι παρόμοιο με τις σημερινές ιπποδρομίες. Το έθιμο τούτο οι Αίβαλιώτες το διατήρησαν μέχρι το 1914.

Τον Άγι Αντών' θεωρούσαν οι παλιοί προστάτη της πόλης, που την προφύλαγε από τις επιδημίες, και πιο πολύ απ' τη «βλουγιά» (ευλογιά). Γι' αυτό άλλωστε έχτισαν το εκκλησάκι του στην είσοδο της πόλης.

Στη χάρη του, όσοι από τους προσκυνητές ήταν άρρωστοι έκοβαν μια κλωστή ή ένα κουρελάκι από τα ρούχα που φορούσαν και το κρέμαγαν πάνω σ' ένα κλαδί στο δέντρο που ήταν έξω από την εκκλησία, για να φύγει η «ζούρα» (αρρώστια). Δεν έπρεπε όμως να ξανακοιτάξουν πίσω τους, γιατί υπήρχε φόβος να ξαναγυρίσει η αρρώστια και να μην πιάσει το αφιέρωμα.

Ο ΠΡΟΣΚΟΠΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΛΩΜΑΡΙ

Αντώνη Ν. Ανδριώτη

Αφορμή για το σημείωμά μου αυτό στάθηκε η βαθειά μου επιθυμία να αποτίσω φόρο τιμής στους ανθρώπους του Πλωμαρίου που αφιέρωσαν χρόνο και χρήμα για την ιδέα του Προσκοπισμού στο Πλωμάρι που δημιουργήσαν και διετήρησαν προσκοπικές ομάδες σχεδόν αμέσως με την απελευθέρωση της Λέσβου από τον τουρκικό ζυγό που πρόσφεραν μια πολύπλευρη διέξοδο στη νεολαία του Πλωμαρίου, ενδυναμώνοντας τους νέους με το ομαδικό πνεύμα, την Ελληνοχριστιανική παράδοση, την άμιλλα, την δεξιολογία και εφευρετικότητα, την αγάπη στη φύση αλλά και τη διαχείριση των δυσκολιών της ζωής της υπαίθρου και όχι μόνο.

Ιδιαίτερα ήθελα να αναφερθώ στον αρχηγό μου τον αειμνηστο δημοδιδάσκαλο **Γεώργιο Νικολιά**, υπό την αρχηγία του οποίου πέρασα όλα τα κατώτερα στάδια της προσκοπικής ιεραρχίας (λυκόπουλο, απλός πρόσκοπος, υπενωμοτάρχης, ενωμοτάρχης, υπαρχηγός ομάδος) και γεύτηκα τις χαρές των προσκοπικών δραστηριοτήτων που διοργάνωνε.

Υπό την αρχηγία του **Γιώργου Νικολιά**, ο Προσκοπισμός στο Πλωμάρι έγραψε λαμπρές σελίδες της ιστορίας του. Τι να πρωτοθυμηθώ! Τις εκδρομές, τις κατασκηνώσεις (τοπικές, περιφερειακές, εθνικές, διεθνείς), τις συμμετοχικές δραστηριότητες στα κοινωνικά δρώμενα της πόλης μας (σε θρησκευτικές και εθνικές εορτές, σε χοροεσπερίδες, σε κάλαντα, στο καθαρισμό των παραλιών και της (αποξηραμένης) κοίτης του ποταμού), κλπ κλπ;

Ανασκαλεύοντας όμως το προσωπικό μου αρχείο και αυτό του πατέρα μου, διαπίστωσα ότι θα αδικούσα παλλότερες γενιές μια και υπήρξαν εξ ίσου περίοδοι ακμής του Προσκοπισμού στο Πλωμάρι ευθύς μετά την απελευθέρωσή μας το 1912. Γι' αυτό και έκρινα καλό να αποκλίνω από την αρχική ιδέα αυτού του σημειώματος και να κάνω μια δημόσια πρόταση: Να γίνει μια προσπάθεια να καταγραφεί η ιστορία του Προσκοπισμού στη περιφέρεια Πλωμαρίου (εκτός από το Πλωμάρι κι η Πλαγιά έχει

λαμπρή προσκοπική ιστορία) και να αξιοποιήσουμε το υπάρχον αρχειακό υλικό που βρίσκεται στοιβαγμένο στο παλιό Αναγνωστήριο «Βενιαμίν ο Λέσβιος» όπως πληροφορήθηκα κατά την εφετηινή επίσκεψή μου (καλοκαίρι 2014) στο Πλωμάρι.

Κάνοντας μια αρχή στη κατεύθυνση αυτή, συμπεριλαμβάνω πιο κάτω, σημείωμα που βρήκα στο αρχείο του πατέρα μου, σχετικό με την ιστορία του Προσκοπισμού στο Πλωμάρι. Ειδικότερα, το σημείωμα αυτό αναφέρεται στην πρώτη Προσκοπική ομάδα του Πλωμαρίου, που, όπως λέγει, είναι και η πρώτη Ομάδα της απελευθερωμένης Λέσβου. Γράφει ο πατέρας μου:

«Πρώτη Ομάς Προσκόπων η οποία υπήρξε μετά την απελευθέρωση της νήσου Λέσβου, υπήρξε η του Πλωμαρίου –Λέσβου τοιαύτη, με αρχηγόν τον μακαρίτην Δημοδιδάσκαλον Χαρίλαον Στεφανίδην κατά το 1913. (Σ.Σ. ο Προσκοπισμός στην Ελλάδα ιδρύθηκε το 1910). Φωτογραφία των Προσκόπων τούτων υπάρχει σήμερον εν τω γραφείω του δικηγόρου Παναγιώτη Ιωάννου Τροιζή, όστις υπήρξε και αυτός Πρόσκοπος της Ομάδος ταύτης. Πρόσκοποι της Ομάδος ταύτης υπήρξαν οι Ιωάννης Αριστείδης Τυροπώλης, Παναγιώτης Χριστοδούλου Τυροπώλης, Γεώργιος Δημ. Αυτουσιμής, Β. Γιαννουλέλλης, Δημ. Βουνάτσος, Ιωάννης Αριστείδης Μαμάκος, Φώτιος Σταυρέλης (τυμπανιστής), Τζάννος Σοφριανός, Κωνσταντίνος Ανδριώτης (ανεψιός του καθηγητού Ι. Ψώμου) κλπ., κλπ. Ενθυμούνται ότι ετραγουδούσαν:

Όταν των πουλιών ζευγάρια μεσ' των δένδρων τα κλωνάρια

Κτίζαν πρόσκαιρη φωλιά, άνθη μύρια ένα κι ένα

Καθρεπτίζονται γυρμένα μεσ' των δένδρων τα κλαδιά.

Ρεφραίν: Η γαλάζια μας σημαία κυματίζει, κυματίζει κλπ.

Εκδρομές έκαναν και στη Γέρα, Καριώνα, Μηλιές κλπ.

Κατόπιν της Ομάδος ταύτης, Ομάς όπως πρέπει με στολάς, καπέλλα, κοντούς, βιβλία εγκόλπια κλπ. υπήρξεν η Ενδεκάτη

Ομάς Πόλεως Πλωμαρίου Λέσβου με αρχηγόν τον Δημοδιόσκαλον Κ. Λαγίδην και Τοπικόν Έφορον τον Δημήτριον Γ. Λαγουμίδην.»

Είναι αξιο να σημειωθούν δυό στοιχεία από το πιο πάνω σημείωμα. Το πρώτο είναι ότι στο Πλωμάρι οργανώθηκε η πρώτη προσκοπική ομάδα του νησιού μας. Το δεύτερο στοιχείο είναι η αναφερομένη στο πιο πάνω σημείωμα αρίθμηση των Ομάδων: 1η Ομάδα Πλωμαρίου, 11η Ομάδα Πλωμαρίου. Αφορούσε άραγε αυτή η αρίθμηση επί του συνόλου των Ομάδων της Λέσβου κατά την συγκεκριμένη περίοδο ύπαρξής της; Μια έρευνα επ' αυτού θα ήταν πολύ ενδιαφέρουσα.

Θέλω να πιστεύω ότι πολλοί παλιοί Πλωμαρίτες και Πλαγιώτες πρόσκοποι θάχουν πολλά να πουν και να διηγηθούν για τις τοπικές προσκοπικές δραστηριότητες διαφόρων εποχών. Ας μαζέψουμε όλοι μαζί ό,τι υλικό έχει ο καθένας μας και ας κάνουμε την προσπάθεια να καταγράψουμε αυτή την πτυχή της πολιτιστικής ιστορίας του Πλωμαρίου που κατέγραψε ακόμη μια πρωτιά στη Λέσβο αντάξια της πρωτιάς που έφερε την απελευθέρωσή μας. Το βήμα των «Πλωμαρίτικων Αντίλαλων» θεωρώ ότι είναι το ιδανικότερο να φιλοξενήσει αυτή την προσπάθεια (είτε σε ηλεκτρονική είτε σε γραπτή μορφή). Ας το προσπαθήσουμε!

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ

Της υπ' αριθ. 176/1958 του Δημοτικού Συμβουλίου Πλωμαρίου της 6ης Σεπτεμβρίου 1958

Εν Πλωμαρίω σήμερον την 6ην του μηνός Σεπτεμβρίου 1958 ημέραν Σάββατον και ώραν 12 μ.μ. και εν τω Δημαρχιακώ Καταστήματι Πλωμαρίου συνήλθεν εις συνεδρίαν το Δημοτικόν Συμβούλιον Πλωμαρίου κατόπιν της υπ' αριθ. 25 της 1ης Σεπτεμβρίου 1958 εγγράφου προσκλήσεως του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου κ. Ε. Γιανουλέλη επιδοθείσης εις ένα έκαστον των συμβούλων συμφώνως τω άρθρω 91 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικος.

Αφού διεπιστώθη ότι υφίσταται νόμιμος απαρτία δεδομένου ότι επί συνόλου ένδεκα (11) μελών ευρέθησαν παρόντα οκτώ (8) ήτοι

Παρόντες:

1) Ευστρ. Γιανουλέλης, 2) Αριστ. Αραμβόγλου Γραμματέυς, 3) Μιλ. Κωνσταντινίδης, 4) Αριστ. Μηνάς, 5) Νικ. Αντωνάκας, 6) Δημ. Φρατζόγλου, 7) Παν. Βαρβαγιάννης, 8) Αντων. Λαγουμίδης.

Απόντες:

1) Νικ. Ανδριώτης, 2) Ιωάν. Ρουμελιώτης και 3) Νικ. Μπελάς.

Ο κ. Πρόεδρος εκήρυξε την έναρξιν της συνεδριάσεως.

Αριθ. 176/1958 Είτα ο κ. Δήμαρχος εισηγούμενος το 14ον θέμα της Ημερησίας Διατάξεως εξέθηκεν ότι δια την βελτίωσιν της οικονομικής ζωής του Δήμου είναι επάναγκες να διανοιχθή αγροτική οδός από της πόλεως μέχρι της αγροτικής θέσεως Σεδούντα διά την μεταφοράν των γεωργικών προϊόντων των κατοίκων.

Σχετικώς δε η Νομαρχία και η Διεύθυνσις Γεωργίας Λέσβου μάς ανακοινούν ότι ενεκρίθη η χρηματοδότησις του έργου τούτου εκ των πιστώσεων του λογ/σμού Δημοσίων Επενδύσεων (λογ/σμός Μ.Κ. Έργων).

α) υπό τύπον χαριστικής επιχορηγήσεως διά δραχμάς 40.000 και β) υπό τύπον δανείου διά ποσού δραχμών 100.000 με επιτόκιον δύο τοις εκατόν (2%) εξοφλητέου εντός πέντε (5) ετών, υπό την προϋπόθεσιν ότι ο Δήμος θα συμμετάσχη εις την εκτέλεσιν του έργου διά δαπάνης δραχμών 30.000, είτε εκ του προϋπ/σμού του, είτε και διά προσωπικής εργασίας των κατοίκων, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι ο υπό της Τ.Υ.Δ.Κ. συνταχθείς προϋπ/σμός του έργου

ανέρχεται εις δραχμάς 170.000.

Προτείνει δε εις το Συμβούλιον όπως εγκρίνη την σύναψιν του δανείου και εκτέλεσιν του έργου και αποδεχθή την δωρεάν.

Το Συμβούλιον

Σκεφθέν

Λαβόν υπ' όψιν

- 1) την εισήγησιν του Δημάρχου καθ' ην επείγει η εκτέλεσις του έργου και
- 2) την τεχνικήν μελέτην του έργου την συνταχθείσαν παρά της Τ.Υ.Δ.Κ. και την γεωργοοικονομικήν τοιαύτην την συνταχθείσαν παρά της Διευθύνσεως Γεωργίας Λέσβου,

Αποφασίζει παμψηφεί

1) Εγκρίνει και ψηφίζει ίνα συνομολογηθή μετά του Ελληνικού Δημοσίου η χορήγησις δανείου πενταετούς διάρκειας εκ δραχμών εκατόν χιλιάδων (100.000) με επιτόκιον δύο τοις εκατόν (2%) επιστρεπτέον εις πέντε τοκοχρεωλυτικές δόσεις, της πρώτης καταβληθησομένης εν έτος μετά την αποπεράτωσιν του έργου και ητις περάτωσις δέον να έχη συντελεσθή το αργότερον μέχρι της 31ης Δεκεμβρίου έ. έτους.

2) Αποδέχεται την εκ δραχμών 40.000 δωρεάν του Ελληνικού Δημοσίου δια την εκτέλεσιν του έργου.

3) Δηλοί ότι θα διαθέση δια την εκτέλεσιν του έργου και εις χρήματα του προϋπ/σμού του Δήμου το ποσόν των δραχμών τριάκοντα χιλιάδων (30.000).

4) Δηλοί επίσης ότι η εκτέλεσις του έργου θα αναληφθή υπό του Δήμου η έναρξις του οποίου θα πραγματοποιηθή άμα τη λήψει του δανείου και ότι αναλαμβάνει ούτος την συντήρησιν του έργου.

5) Ο κ. Δήμαρχος ως αρμόδιος κατ' άρθρον 117 του Δ.Κ.Κ. θέλει υπογράψει την σχετικήν σύμβασιν.

6) Εγκρίνει ίνα αι εργασίαι διανοίξεως της οδού ταύτης, αίτινες αποτελούσιν αυτοτελές έργον εκτελεσθώσιν υπό του κ. Δημάρχου δι' αυτεπιστασίας λόγω του κατεπείγοντος της εκτελέσεως και δεδομένου ότι ο Δήμος διαθέτει ιδίαν τεχνικήν υπηρεσίαν ικανήν να εκτελέση αρτίως το έργον.

7) Η εκτέλεσις των εργασιών θα γίνη βάσει της σχετικής μελέτης της Τ.Υ.Δ.Κ. Ν. Λέσβου.

8) Άπασαι αι πληρωμαί θα ενεργώνται συμφώνως προς τας διατάξεις του άρθρου 4 του από 22/2/952 Β.Δ/τος "περί εκτελέσεως Δημοτικών και Κοινοτικών έργων".

9) Η εκτέλεσις των εργασιών θα γίνη εις βάρος των πιστώσεων α) της αναγραφείσης εις τον προϋπ/σμόν διά της υπ' αριθ. 174 αποφάσεώς του, υπό κεφάλαιον 36 και άρθρον 16 των δραχμών 100.000 και υπό τίτλον "διάνοιξις αγροτικής οδού Πλωμαρίου - Σεδούντα διά διαθέσεως ισοπόσου δανείου".

β) Της αναγραφείσης διά της αυτής ως άνω σημερινής αποφάσεως του εις τον προϋπ/σμόν πιστώσεως των δραχμών 40.000 υπό κεφ. 36 και άρθρον 17 υπό τίτλον "διάνοιξις αγροτικής οδού Πλωμαρίου - Σεδούντα δια διαθέσεως ισοπόσου δωρεάς Ελληνικού Δημοσίου" και

γ) της υπό κεφ. 36 άρθρον 3 και υπό τίτλον "Κατασκευή νέων οδών και κοινοχρήστων χώρων και γεφυρών" τακτικής πιστώσεως δια το ποσόν της συμμετοχής του Δήμου εκ δραχμών 30.000.

Θέλει δε διατεθεί ολόκληρον το εκ δραχμών 140.000 ποσόν του συνταχθέντος ως άνω ειδικού δανείου και δωρεάς και το υπόλοιπον ποσόν των δραχμών τριάκοντα χιλιάδων (30.000) εκ του τακτικού ειδικού έσοδου του φόρου καπνού άλλως εκ των λοιπών τακτικών εσόδων.

10) Ο κ. Δήμαρχος θέλει αποδόσει λογ/σμόν εντός της υπό της παρ. 6 του άρθρου 3 του ανωτέρω Β. Δ/τος οριζομένης διμήνου προθεσμίας.

11) Ορίζει μέλη της Επιτροπής παραλαβής των όλων εργασιών τους 1) Αριστείδην Π. Αραμβόγλου ως τακτικόν και Ιωάν. Ρουμελιώτην ως αναπληρωματικών αμφοτέρους δημοτικούς συμβούλους.

12) Ορίζει μέλη της Επιτροπής παραλαβής των προμηθειών τον δημοτικόν σύμβουλον κ. Ευστρ. Γιανουλέλην ως τακτικόν και Νικόλαον Μπελάν δημοτικόν σύμβουλον ως αναπληρωματικόν.

13) Ορίζει διαχειριστήν της πιστώσεως συμφώνως προς τας διατάξεις των σχετικών Νόμων και Β. Δ/των τον Γραμματέα Α' τάξεως του Δήμου Νικόλαον Δημ. Βουλαλάν.

Η παρούσα απόφασις ἔλαβεν αὐξοντα ἀριθμόν 176/1958

Το Δημοτικόν Συμβούλιον Πλωμαρίου

Ο Πρόεδρος
Ευστρ. Γιανουλέλης

Τα Μέλη
Μιλ. Κωνσταντινίδης, Αρ. Μηνάς
Νικ. Αντωνάκας, Δημ. Φρατζόγλου,
Παν. Βαρβαγιάννης, Αντων. Λαγουμίδης

Ο Γραμματεὺς
Αρισ. Αραμβόγλου

Ακριβὲς ἀντίγραφον συν τη βεβαιώσει ὅτι η παρούσα ἀπόφασις ἐνεκρίθη δια τῆς υπ' αριθ. 28325 τῆς 30/9/58 ἀπ. Νομ. Λέσβου

Εν Πλωμαρίῳ τῇ 14 Αυγούστου 1959

Ο Δήμαρχος Πλωμαρίου

Δι' αὐτὴν δύναιτο γίνεσθαι ὅτι ὁ ὑποφαινόμενος
Γεώργιος Δ. Καμπανίτης ἔχων εἰς δίκην « Πλατα-
νιστὴν » τῆς περιφέρειας Μ. Κυρίου ἐπὶ τοῦ ἔργου
κατήματός μου συνεπασσὴν, δηλῶ σήμερον ὅτι
αὐτὸν (ὁ συνεπασσὴν) ἀντίκει μετὰ τὸ ἔγγραφο εἰς
τὸν σύγγαμμόν μου Κωνσταντῖνον Δ. Κατζίμην
μετ' αὐτὸν συνηρῶν τὸν κτήν κατήματός μου, ὡς συμ-
μετασχόντα εἰς τὰ ἔξοδα τῆς οἰκοδομῆς αὐτοῦ.
Δι' ὃ ἐγένετο τὸ παρὸν ἔγγραφο, ὅπως μὴ
ἔγερθῃ εἰς τὸ μέλλον εὐθείας λόγος ἰδιουκτησίας
παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἐνδιαφερομένην.
Ἐν Πλωμαρίῳ τῇ 6^ῃ Ἰανουαρίου 1917
Γεωρ. Δ. Καμπανίτης ποιῶν
Μερόλυρος. ΔΕ Δ. Χατζερί Παραδεσκαίου
Παναγ. Γ. Δίμων μερόλος Ο Ἰσρεὺς Εὐσ. Τρογ.
Γεώργιος Δ. Χατζερί. Ἡμεῖς Ἀθλῆτας Ερ.
Παλαιὸς Εὐσθρατῆς
ἵν' οὐκ ἀποστῇ τὸν
ὅσον ἡ μερόλος.

Ο παραλιακός δρόμος Πλωμαρίου-Παναγιάς Κρυφτής-Βατερών

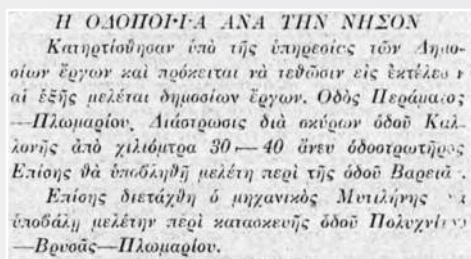
Μέχρι το 1850 η σύνδεση των χωριών της Λέσβου γινόταν κυρίως διά θαλάσσης από λιμάνι σε λιμάνι με ιστιοφόρα και κωπήλατες βάρκες. Το πρώτο μηχανοκίνητο αυτοκίνητο κυκλοφόρησε στους λιγοστούς αμαξιτούς δρόμους του νησιού στις αρχές του 20ου αιώνα.

Κατά τον Παναγιώτη Σαμάρα μέχρι τον 19ο αιώνα: «Τα μόνα μεταφορικά μέσα, πού έξυπηρετούσαν ώς τότε τό νησί, ήταν οί άνθρωποι καί τά ζώα. Γιά τά κοντινά χωριά χρησιμοποιούσαν τούς ανθρώπους, τούς γαιδάρους καί τά άλογα, μά γιά τά μακρινά καί όρεινά τά μουλάρια καί τούς περίφημους Μυντιλῆδες. Όταν λίγο άργότερα βελτιώθηκε ή συγκοινωνία καί λιγότεψαν οί μυντιλῆδες, τή θέση τους, στίς όρεινές περιοχές, τήν πήραν τά μουλάρια, πού μέ τή σειρά τους κι αυτά πλήθυναν πολύ καί γύρω στά 1870 ύπήρχαν στό νησί μας τριάντα χιλιάδες περίπου μουλάρια.

Οί πρώτοι δρόμοι τοῦ νησιού άρχισαν νά γίνονται μετά τό 1850 μέ τήν οικονομική ένίσχυση τοῦ κράτους στήν άρχή καί ύστερα μέ τόν τοπικό φόρο όδοποιίας. Γιά τήν κατασκευή καί συντήρηση τών δρόμων φρόντιζαν οί Δήμοι καί οί Κοινότητες μέ τίς ειδικές επιτροπές όδοποιίας πού συστήθηκαν τότε στή Μυτιλήνη καί στά μεγαλοχώρια καί καθόριζαν τίς έτήσιες τακτικές καί έκτακτες εισφορές (γολ parasi) καί τίς προσωπικές άγγαρείτες τής χρονιάς. Όλοι οί άνδρες, μέ εξαίρεση τών παιδιών, τών τυφλών καί τών αναπήρων, είχαν τήν ύποχρέωση νά δουλέψουν προσωπικά στήν κατασκευή τών δρόμων τής περιοχής των τέσσερες μέρες τόν χρόνο άγγαρεία ή νάβάλουν άντικαταστάτη πληρώνοντας γιά τά μεροκάματα τών τεσ-

σάρων ήμερών είκοσιτέσσερα γρόσια.

Τότε περίπου είχαν άρχίσει κι ό μακρύτερος δρόμος τοῦ νησιού Μυτιλήνης-Σιγρίου, μά ό μεγάλος σεισμός τοῦ 1867 σταμάτησε τίς έργασίες ώς τά 1874. Μετά ένα χρόνο οί έργασίες συνεχίστηκαν κι ό δρόμος άνοιχτηκε.

Φωτο 1.- Εφημερίδα "Λέσβος" 12-2-1915:
"Περί κατασκευής όδοῦ
Πολυχνίου-Βρυσάς-Πλωμαρίου"

Στήν διάνοιξη καί επέκταση τών δρόμων τοῦ νησιού μεγάλη ύπήρξεν ή συμβολή τοῦ πολιτισμένου Διοικητή τής Λέσβου **Φαχρή Βέη** καί τοῦ άρχιμηχανικού όδοποιίας τής Νομαρχίας Αίγαίου **Τζέιμς Άριστάρχη**.

Τήν εποχή αυτή μπῆκαν σέ χρήση καί τά τροχοφόρα δίτροχα καί τετράτροχα. Οί μονοί καί διπλοί άραμπάδες γιά μεταφορές έμπορευμάτων, οί καμπυλοσκέπαστες νταλίκες μέ τέσσερες τροχούς καί λίγο άργότερα, οί καρρότσες μόνο γιά επιβάτες.

Ός τό τέλος τοῦ 19ου αιώνα είχαν γίνει στό νησί μας δρόμοι καλοκαμωμένοι από ειδικούς εργάτες συνολικού μήκους πεντακοσίων περίπου χιλιομέτρων, μέ τακτική φροντίδα συντήρησης καί μέ συνεργείο άμεσης επισκευής σέ κάθε δέκα χιλιόμετρα. Τό άνοιγμα τών δρόμων ύπήρξε τό ύπόβαθρο κάθε ανάπτυξης καί προκοπής τοῦ νησιού μας

στά τελευταία χρόνια της τουρκοκρατίας. "Όσο έλειπαν οι δρόμοι όλα κούτσαιναν και τό νησί φυτοζωούσε. Μά όταν ανοίχτηκαν και συμπληρώθηκαν με τίς απαραίτητες γιά τά χωριά διακλαδώσεις, τότε τό νησί μας άρχισε νά αναγεννιέται και νά προκόβει σέ όλα. Στή γεωργία, στό έμπόριο, στή βιοτεχνία, στή βιομηχανία και στή παιδεία». (Οι Μυντιλήδες, Λεσβιακά, τόμος Ζ', 1978, σελ. 186-187).

Ο παραλιακός δρόμος Πλωμαρίου-Βατερών άρχισε νά κατασκευάζεται, στα τέλη του 19ου αιώνα, επί τουρκοκρατίας, με αξίνες και φτυάρια. Οι εργασίες που ξεκίνησαν από τα Βατερά σταμάτησαν στο "Κομμένο Ράχτο", στις εκβολές του ποταμού Βούρκου. Ακόμα χρησιμοποιείται στα Βατερά το μονότοξο πέτρινο γεφύρι, που κατασκευάστηκε τότε, τριακόσια μέτρα βόρεια του μεταγενέστερου παραλιακού δρόμου. Οι εργασίες από το Πλωμάρι σταμάτησαν πριν φανεί η Μελίντα.

Το 1909, τρία χρόνια πριν από την απελευθέρωση, ο Σταύρος Τάξης έγραψε: "Πρόκειται μετ' ου πολύ νά κατασκευασθῇ και έτέρα άμαξιτή όδός, ήτις έξ Έρεσσού άρχομένη θά διέρχεται του Μεσοτόπου, τῆς Άγρας, των Παρακοίλων και θά καταλήγη είς τήν μεγάλην κεντρικήν άρτηρίαν τῆς Καλλονῆς, ήτις άκωλύτως νυν συνδέεται μεθ' όλων των μεγάλων άμαξιτών όδών, Μυτιλήνης, Σιγρίου, Μολύβου, Πολυχνίτου, Πλωμαρίου, και των διακλαδώσεων αυτών, έν ᾧ άφετέρου νέα και συντομωτάτη τρίωρος μόλις άμαξιτή όδός, κατασκευάζεται νυν από τινος έν Πλωμαρίω και Πολυχνίτῳ, μέλλουσα νά συνδέση τήν πόλιν του Ποταμού μετά τῆς Βρισιῆς και του Πολυχνίτου, και άναπτύξη ούτω έμπορικῶς τε και κοινωνικῶς, τά δύο μεγάλα ταῦτα τῆς νήσου διαμερίσματα, συνδέουσα αυτά διά τῆς Καλλονῆς και μετά των μεμαχρυσμένων πριν δυτικῶν χωρίων τῆς νήσου.

Μετ' ου πολύ δέ πρόκειται νά συνδεθῇ και ἡ Αγιάσος μετά του Πλωμαρίου δι' ιδιαιτέρας τριώρου επίσης μόλις άμαξιτῆς όδοῦ, ήτις μεγάλων ώφελειῶν πρόξενος θέλει καταστῇ είς άμφοτέρα τά παραγωγά και μεγάλα ταῦτα τῆς νήσου κέντρα, άτινα δυσκόλως συνεκοινωνουν μέχρι τουδε διά τό δύσβατον και άπόκεντρον τῆς θέσεως αυτών". (Συνοπτική Ιστορία και τοπογραφία Λέσβου, Κάιρο 1909, σ. 77-78).

Στις 12-2-1915, τρία χρόνια μετά την απελευθέρωση, η εφημερίδα "Λέσβος" δημοσίευσε:

* * *

Η ΟΔΟΠΟΪΑ ΑΝΑ ΤΗΝ ΛΕΣΒΟΝ

Κατηρτίσθησαν υπό τῆς ύπηρεσίας των Δημοσίων έργων και πρόκειται νά τεθῶσιν είς έκτέλεσιν αἱ έξῆς μελέται δημοσίων έργων.

Όδός Περάματος-Πλωμαρίου.

Διάστρωσις διά σκύρων όδοῦ Καλλονῆς από χιλιόμετρα 30-40 άνευ οδοστρωτήρος.

Επίσης θά ύποβληθῇ μελέτη περί τῆς όδοῦ Βαρειᾶς.

Επίσης διετάχθη ό μηχανικός Μυτιλήνης νά ύποβάλλη μελέτην περί κατασκευῆς όδοῦ Πολυχνίτου-Βρυσᾶς-Πλωμαρίου".

* * *

Η διάνοιξη του δρόμου Πλωμαρίου-Βατερών άρχισε λίγα χρόνια αργότερα. Διάκόπηκε με την Μικρασιατική καταστροφή και συνεχίστηκε το 1932-1933.

Τη διετία 1965-67, εκπονήθηκε μελέτη από τον μηχανικό οδοποιίας Μαλιάκα Ράλλη που προέβλεπε τη διάνοιξη του παραλιακού δρόμου Πλωμαρίου-Μελίντας-Παναγιάς Κρυφτής-Βατερών, ώστε με την περαιτέρω σύνδεσή του με το δρόμο Πολιχνίτου-Νυφίδας και τη συνέχιση με ferry boat μέσω Περάματος-Αποθήκας, στο δρόμο Άγρας-Μεσοτόπου-Ερεσού, νά εκπληρωθεί

Φωτο 2.- Την υπέρβαση του βράχου της Παναγιάς Κρυφτής -μήκους εκατό μέτρων- ζητάμε!

το όνειρο των νοτίων Λεσβίων που θα ωφεληθεί τα μέγιστα και ποικιλοτρόπως όλο το νησί.

Επί δικτατορίας τα σχέδια εγκαταλείπονται.

Το 1974, με την μεταπολίτευση, η Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων αναγνωρίζει τη σπουδαιότητα του παραλιακού δρόμου Πλωμαρίου-Βατερών και υποβάλλοντας σχετικό αίτημα στον τότε πρωθυπουργό το χαρακτηρίζει ένα από τα τέσσερα πρώτα έργα ανάπτυξης του νησιού.

Το 1983, εντάσσεται στο πενταετές αναπτυξιακό πρόγραμμα του ΠΑΣΟΚ και γίνεται νόμος του κράτους.

Το 1984, ξεκίνησαν από το Πλωμάρι οι εργασίες με τα μηχανήματα της στρατιωτικής MOMA αλλά σκόνταψαν στην Μελίν-

τα.

Το 1987, περιλαμβάνεται στα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα, αλλά παγώνει το 1992-1993.

Το 1994, εντάσσεται στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα Βορείου Αιγαίου, στα πλαίσια του Β' Κοινοτικού Πλαισίου, χωρίς να προχωρήσει καμιά εργασία του ζητούμενου δρόμου που θα ξεκινά από την Μελίντα και θα φθάνει στην παραλία του Βούρκου.

Το 2007, οι παρακάτω δέκα Συντοπιτικοί Σύλλογοι της Λέσβου: 1) Πολιτιστικός Σύλλογος Βρισαγωγτών Αθήνας, 2) Σωματείο Τουριστικής Ανάπτυξης Δήμου Πολιχνίτου, 3) Ένωση Ξενοδόχων Λέσβου, 4) Σύλλογος Ιδιοκτητών Ενοικιαζομένων Δωματίων "Πλωμαρίτικη Φιλοξενία", 5) Εμ-

πορικός-Επαγγελματο-Βιοτεχνικός Σύλλογος Πλωμαρίου, 6) Σωματείο Επαγγελματιών Αλιέων Πλωμαρίου, 7) Λέσχη Πλωμαρίου "Βενιαμίν ο Λέσβιος", 8) Πολιτιστικός Σύλλογος Πλωμαρίου "Το Πόλιον", 9) Πολιτιστικός Σύλλογος Πλωμαρίου, Φίλοι της Τέχνης, "Ο Αλκαίος", και 10) Φιλανθρωπικά Ιδρύματα Πλωμαρίου, απευθυνόμενοι σε αρχηγούς κομμάτων, βουλευτές και τοπικούς παράγοντες έγραφαν σε ψήφισμά τους μεταξύ άλλων και τα εξής:

* * *

"Εμείς ονειρευόμαστε και χρειαζόμαστε ένα σύντομο, σύγχρονο και ασφαλή παραλιακό δρόμο με μήκος 15 το πολύ χιλιομέτρων από το Πλωμάρι στα Βατερρά, που θα οδηγεί από τον κόλπο Γέρας στον κόλπο Καλλονής, θα αναδεικνύει τις θαυμάσιες παραλίες της Νότιας Λέσβου και θα παρέχει εναλλακτικές μορφές ψυχαγωγίας στους τουρίστες, εξασφαλίζοντάς τους την άνετη δια-

κίνησή τους σε όλο το μήκος της Νότιας Λέσβου, προς όφελος όλης της Λέσβου. Δεν ζητάμε τη γέφυρα του Ρίου - Αντίριου ούτε καν του Άκτιου, την υπέρβαση του βράχου της Παναγιάς Κρυφτής-μήκους εκατό μέτρων-ζητάμε!"

(εφ. "Δημοκράτης", 7 Σεπτεμβρίου 2007).

* * *

Σήμερα, εκατό και δύο χρόνια από την απελευθέρωση, εμείς οι νότιοι: Πλωμαρίτες-Βρισαγώτες-Πολιχνιάτες-Αγρίτες-Μεσοτοπίτες και Ερέσιοι ακόμα περιμένουμε τον παραλιακό δρόμο που θα ενώσει τις ωραιότερες και προφυλαγμένες από τα μελτέμια του καλοκαιριού παραλίες της Λέσβου: Άγιο Ερμογένη, Ταρτ, Άγιο Ισίδωρο, Μελίντα, Δρώτα, Βατερρά, Μάκαρα, Ποδαρά, Ταβάρι, Χρούσο και Ερεσό.

Αριστείδης Κυριαζής
aristeidis2007@gmail.com

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΠΛΩΜΑΡΙΤΩΝ ΤΗΣ ΘΑΣΟΥ ΜΕ ΤΗΝ Ι. ΜΟΝΗ ΚΩΝΣΤΑΜΟΝΙΤΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 20ού ΑΙΩΝΑ (1918-1919)¹

Του Δημ. Θ. Κύρου,
Θεολόγου – Φιλολόγου

Η Θάσος ανέκαθεν είχε στενότερες και ποικίλες σχέσεις με το Άγιον Όρος (γενικά) και με ορισμένες Μονές (ειδικά), είτε λόγω των αγιορειτικών Μετοχιών σ' αυτήν, είτε λόγω εργασίας πολλών Θασιτών στο Άγιον Όρος, είτε λόγω άλλων περιπτώσεων.

Ερευνώντας πριν από χρόνια (2004 και 2006) το παλαιό Αρχείο της Μονής Κωνσταμονίτου² και συγκεκριμένα τους ανέκδοτους χειρόγραφους Κώδικες Ληψοδοσίας (Κατάστιχα) και Αλληλογραφίας, συνολικά 60 στον αριθμό, κατέγραψα όσες πληροφορίες συνάντησα σ' αυτούς σχετικά με τις σχέσεις της Θάσου και Θασίων με τη Μονή.

Μερικές πληροφορίες αναφέρονται στην προσφορά εργασίας κάποιων Θασιτών στη Μονή και στις αγοραπωλησίες μεταξύ κάποιων Θασιτών και της Μονής.

Ανάμεσα στους εργαζόμενους στη Μονή και στους συναλλασσόμενους μ' αυτήν ήσαν και κάποιοι Θασίτες με το επώνυμο «Πλωμαρίτης», που δηλώνει, ότι αυτοί οι Θασίτες, σύμφωνα με την άποψη της Γλωσσολογίας σχετικά με την ετυμολογία και την προέλευση των επωνύμων, κατάγονταν από το Πλωμάρι³.

Συγκεκριμένα, οι οικονομικές σχέσεις των Πλωμαριτών της Θάσου με τη Μονή, όσον αφορά στην προσφορά εργασίας και στις συναλλαγές, ήσαν οι εξής:

Α΄. Προσφορά εργασίας

Οι εργαζόμενοι στη Μονή κατατάσσονταν σε δύο κατηγορίες: Στους έμμισθους (μισθωτούς) και στους ημερομίσθιους. Οι έμμισθοι ήσαν υπάλληλοι και ονομάζονταν «δούλοι». Προσλαμβάνονταν με συμφωνία για ένα εξάμηνο, από 23 Απριλίου έως 26 Οκτωβρίου (θερινή) και από 26 Οκτωβρίου έως 23 Απριλίου (χειμερινή), ή μερικές φορές για λιγότερο ή περισσότερο διάστημα. Αναλάμβαναν κάποιες εργασίες (διακονήματα), που υπήρχαν σε μόνιμη βάση στη Μονή και μερικές απ' αυτές ήσαν: Ταυριάρης (δηλ. υπεύθυνος για τη φροντίδα των ταύρων, τους οποίους έτρεφε η Μονή στην περιοχή της), παραταυριάρης (δηλ. βοηθός του ταυριάρη), κουρουτζής (δηλ. αγροφύλακας), σαγματοποιός (δηλ. σαμαράς), βορδονάρης (δηλ. οδηγός των βορδώνων= ημιόνων, μουλαριών, ημιονηγός, αγωγιάτης), χατλάρης (δηλ. υπεύθυνος για τη γενική φροντίδα των μουλαριών), παραχατλάρης (δηλ. βοηθός του χατλάρη) και μαραγκός (δηλ. ξυλουργός).

Στους έμμισθους Πλωμαρίτες της Θάσου καταγράφεται μόνο ένας επώνυμος ως εξής: Βάγιος Ν. Πλωμαρίτης ή Βάγιος Πλωμαρίτης «εκ Θάσου», ή Βάγιος ή Βάγιας Ν. Θάσιος ή Βάγιος ή Βάγιας Θάσιος, με το διακόνημα του παραταυριάρη, το 1918-1919. Στους ημερομίσθιους Πλωμαρίτες της Θάσου καταγράφονται δύο επώνυμοι εργαζόμενοι σε διάφορες έκτακτες εργασίες, προσδιορισμένες (καθάρισμα ελαιών, τρύγος, μεταφορά ξυλείας) ή απροσδιόριστες, ως εξής: Νικόλαος Πλωμαρίτης ή Νικόλαος Πλωμαρίτης θάσιος και Βάγιας θάσιος ή Βαγής θασίτης ή Βάγιας Κ. θάσιος, το 1918-1919.

Οι έμμισθοι και οι ημερομίσθιοι εργαζόμενοι καταγράφονται με το βαπτιστικό τους όνομα, το επώνυμό τους και το πατριδωνυμικό τους (θασίτης ή θάσιος) ή με το βαπτιστικό τους όνομα, το πατρώνυμο και το πατριδωνυμικό τους (ή σπάνια το πατριδωνύμιο «θάσος»).

Η προσφορά εργασίας των Πλωμαριτών της Θάσου (έμμισθη και ημερομίσθια) αποζημιωνόταν με χρήματα (γρόσια ή, μετά το 1915⁴, δραχμές), ή με είδος (κριθάρι, αλεύρι), όπως και των άλλων εργαζομένων.

Η προσφορά αυτή καταγράφεται σε 4 Κώδικες των ετών 1913-1920, 1915-1920, 1916-1919 και 1918-1920 ως εξής:

1. Στον Κώδικα «Βιβλίον δούλων»⁵ (1913-1920), φύλλα 75β' και 84α' :

«Βαγίης Ν. Πλωμαρίτης⁶ παραταυριάρης θάσιος

1918

Ιανουαρ.

- 22 Συνεφωνήθη από σήμερον ως παραταυριάρης εν τη Ιερά ημών Μονή προς 20 είκοσι δραχμάς τον μήνα.

Δούναι

λαβείν

Μαρτίου	23	Έλαβεν προς λ/σμόν του κριθήν οκ. 35 x 2 δρ.	δρ.	70	
Απριλίου	23	Ειργάσθη μέχρι σήμερα και δικαιούται να λάβη	δραχμάς		60
	23	Από σήμερα συμφωνήθη διά μίαν εξαμηνίαν ως παραταυριάρης μέχρι της 26 ^{ης} Οκτωβρίου ε.ε. με μισθόν το όλον	δραχμάς		150
Ιουνίου	29	Έλαβε απέναντι μισθού του	δραχ.	10	
Ιουλίου	6	Έλαβε απέναντι μισθού του	δραχ.	45	
Αυγούστ.	11	Έλαβε απέναντι μισθού του	δραχ.	10	
7/βρίου	27	Έλαβεν εισέτι απέναντι	δρ.	50	
Οκτωβρίου	20	Έλαβεν απέναντι μισθού του	»	10	
		Το όλον εις χρεωπίστωσίν του	δραχ.	195	210
»	31	Ειργάσθη υπέρ την άνω λήγουσαν προθεσμίαν του 4 ημέρας και δικαιούται να λάβη εισέτι	δραχ.		3,50
		Το όλον εις χρεωπίστωσίν του	δραχ.	195	213,50
	»	Έλαβε προς εξόφλησίν του		18,50	
		Εξίσωσις		213,50	213,50
		Εξωφλήθησαν		000,00	000,00».
«Βάγιας Θάσιος παραταυριάρης					
1918				<u>Δούναι</u>	<u>λαβείν</u>
Δεκεμ.	10	Συνεφωνήθη από σήμερα ως παραταυριάρης μας με μηνιαίον μισθόν τριάκοντα (αριθ. 30)	δραχμάς		
1919					
Φεβρ.	12	Επληρώθη διά δύο μήνας και ανεχώρησεν	δραχ.	60».	
2. Στον Κώδικα «Βιβλίον εργατών ⁷ 1915-1920», φύλλα 36α', 43β', 61α' και 69α':					
«Νικόλαος Πλωμαρίτης (θάσιος)⁸					
1918					<u>λαβείν</u>
Ιανουαρ.	28	Δι' ημεροκάματα	6 x 1 ⁴⁰ / ₁₀₀	δραχ.	8,40
Φεβρου	4	Δι' »	3 x »	»	4,20
	11	Δι' »	3 ¹ / ₂ x »	»	4,90
	18	Δι' »	6 x »	»	8,40
	25	Δι' »	3 ¹ / ₂ x 1 ⁵⁰ / ₁₀₀	»	4,95
Μαρτίο	4	Δι' »	6 x »	»	9
		Το όλον ημεροκάμ.	28		39,85
Φεβρουαρ.	23	Έλαβεν απέναντι		»	30
		Κατάλοιπον		»	9,85
	11	Δι' ημεροκάματα	5 x 1 ⁵⁰ / ₁₀₀	»	8
	18	Δι' ημεροκάματα	4 x »	»	6,40
		Το όλον ημεροκ.	37	»	24,25
		Μεταφορά εις σελίδα 43».			
«Νικόλαος Πλωμαρίτης θάσιος					
Μεταφορά από σελίδ. 36					
1918				<u>Δούναι</u>	<u>λαβείν</u>
Μαρτίου	18	Δι' ημεροκ.	18 ¹ / ₂ x 1,40	δραχ.	25,90
		Δι' »	9 ¹ / ₂ x 1,50	»	14,25
		Δι' »	9 x 1,60	»	14,40
		Έλαβον απέναντι	δραχ.	30	

	25	Δι' ημεροκ.	5	x 1,60	»	8
		Σύνολον χρεωπιστώσεων του			30	62,55
		Δι' έν εισέτι ημερ.	1	x 1,50	»	1,50
		Το όλον εις χρεω- πίστωσίν του			30	64,05
Απριλίου	1	Εξωφλήθη κ(αι) έλαβεν υπόλοιπον Εξωφλήθησαν			»	34 00 ».
«Βάγιας θάσιος						
<u>1918</u>					Δούναι	λαβείν
Οκτωβ.	7	Δι' ημεροκ.			δραχ.	
	14	Δι' »	6	x 2	»	12
	21	Δι' »	3	x »	»	6
	28	Δι' »	4	x »	»	8
	31	Δι' »	1	x »	»	2
		Το όλον ημεροκ.	14	x »		28
		Έλαβε προς εξόφλησίν του			δραχ.	28
		Εξωφλήθησαν				00».
«Βάγιας θάσιος»						
<u>1918</u>					<u>Δούναι</u>	<u>λαβείν</u>
Δεκεμ.	16	Δι' ημεροκ.	4	x 1	δρ.	4
	23	Δι' »	5	x »	»	5
	30	Δι' »	3	x »	»	3
<u>1919</u>						
Ιανουαρ.	6	Δι' »	5	x »	»	5
	13	Δι' »	3 ^{1/2}	x »	»	3,50
	20	Δι' »	1	x »	»	1
	27	Δι' »	2	x »	»	2
	3	Δι' »	0	x »	»	
Φεβρ.	10	Δι' »	5	x »	»	5
		Το όλον ημεροκ.	28 ^{1/2}	x 1	δραχ.	28,50
	12	Εξωφλήθησαν.				
3. Στον Κώδικα «Ημερολόγιον ⁹ 1916-1919», φύλλα 116α', 118α', 130α', 133α', 141α' και 157α':						
«1918 Μαρτ.	17	Εις Βάϊον θάσσιον εργάτην δι' 1 ημερ. x 1,20			δρ.	1,20
		Εις τον αυτόν διά 15 ημερ. x 1,40			»	21
Απρ.	10	Εις Βάγιον Ν. Πλωμαρίτην παραταυριάρην απέναντι μισθού του δοθέντος αυτώ κατά την 23ην Μαρτίου			»	70
Ιουλ.	6	Εις Βάγιον Ν. Πλωμαρίτην παραταυριάρην εκ Θάσσου απέναντι μισθού			»	45
Αυγ.	11	Εις Βάγιαν παραταυριάρην προς λ/σμόν του			»	10
Οκτ.	20	Εις Βάγιαν θάσιον παραταυριάρην μας απέναντι μισθού του			»	10
		Εις Βάγιαν Ν. θάσσιον παραταυριάρην προς αποπληρωμήν			»	18,50
1919 Φεβρ.	13	Εις Βαγήν θασίτην εργάτην δι' ημερ. 28 ^{1/2} x 1			»	28,50».
4) Στον Κώδικα ¹⁰ «Καθολικόν βιβλίον περιέχον κατά Μερίδας τας τε Δαπάνας και Εισπράξεις της Ι. ημών Μονής των ετών 1918, 1919 και 1920», σελίδες 37, 38, 44, 82, 83, 84, 181 και 188.						
«1918		Μερίς 1η (Εργατικά)				
Φεβρ.	23	Εις Νικόλαον Πλωμαρίτην απέναντι ημερομισθίων του			(δρ.)	30
Μαρτ.	17	Εις Βάγιαν θάσιον προς εξόφλησίν του ως ακολούθως.				

		Δι' ημεροκ. 1 X 1,20	(δρ.)	1,20
		Δι' ημεροκ. 15 X 1,40	(δρ.)	21,70
Οκτ.	31	Εις Βάγιαν θάσιον προς εξόφλησίν του δι' ημεροκάματα 14 x 2	(δρ.)	28
Ιουνίου	29	Εις Βάγιαν θάσιον παραχατλάρην απέναντι μισθού του	(δρ.)	10
Αυγ.	11	Εις Βάγιαν θάσιον παραχατλάρην απέναντι μισθού του	(δρ.)	10
Σεπτ.	27	Εις Βάγιαν θάσιον παραχατλάρην απέναντι μισθού του	(δρ.)	50
Οκτ.	20	Εις Βάγιαν θάσιον παραχατλάρην απέναντι μισθού του	(δρ.)	10
»	26	Εις Βάγιαν θάσιον παραχατλάρην προς εξόφλησίν του, υπόλοιπον κατ' ίδιον βιβλίον	(δρ.)	18,50
1919		Μερίς 3η. Μισθοί δούλων		
Φεβρ.	12	Εις Βάγιαν θάσιον παραχατλάρην μας διά δύο μήνας μισθόν του ανά 30 προς εξόφλησιν	(δρ.)	60
Φεβρ.	13	Εις Βάγιαν θάσιον δι' ημεροκ. 28½ x 1		
		Εις Βασίλειον θάσιον δι' ημεροκ.	(δρ.)	28,50
»	»	20 x 0,50	(δρ.)	10

Β'. Αγοραπωλησίες

Η Μονή πραγματοποιούσε ποικίλες αγοραπωλησίες με θασίτες, οι οποίοι εργάζονταν σ' αυτήν (ως έμμισθοι ή ημερομίσθιοι) ή συνεργάζονταν μ' αυτήν. Οι αγοραπωλησίες αφορούσαν σε ζώα και σε προϊόντα (κριθάρι, αλεύρι, τυρί κ.ά.).

Με Πλωμαρίτη της Θάσου αναγράφεται μόνο μία τέτοια αγοραπωλησία σε δύο Κώδικες των ετών 1916-1919 και 1918-1920, η οποία πραγματοποιήθηκε μεταξύ του Νικολάου Πλωμαρίτη και της Μονής, αφορούσε στην ίδια περίπτωση αγοράς κριθής (κριθαριού) και καταγράφεται ως εξής:

1. Στον Κώδικα «Ημερολόγιον 1916-1919», φύλλο 116α':
«1918, Μαρτίου 23. Από 35 οκ. κριθήν εις Νικόλαον Πλωμαρίτην θάσιον εργάτην X 2 δρ. 70».
2. Στον Κώδικα «Καθολικόν βιβλίον περιέχον κατά Μερίδας τας τε Δαπάνας και Εισπράξεις της Ι. ημών Μονής των ετών 1918, 1919 και 1920», σελίδα 5:
«1918, Μαρτίου 23. Από Ν. Πλωμαρίτην θάσιον διά κριθήν οκάδας 35 X 2 δρ. 70».

Σημειώσεις

1. Για τη σύνταξη του άρθρου ελήφθη υπόψη η Εισήγηση του γράφοντα, η οποία δημοσιεύθηκε στα «ΘΑΣΙΑΚΑ» (περιοδική έκδοση της Θασιακής Ένωσης Καβάλας), τόμ. 14 (2007-2008), στα Πρακτικά του Ε' Συμποσίου Θασιακών Μελετών «Η Θάσος διά μέσου των αιώνων: Ιστορία-Τέχνη-Πολιτισμός», Καβάλα 2009, σσ. 373-400, με θέμα «**Σχέσεις της Θάσου με την Ιερά Μονή Κωνσταντινίου του Αγίου Όρους κατά το 2ο μισό του 19ου αιώνα και κατά την 1η 20ετία του 20ού αιώνα (Πληροφορίες από τους αν-έκδοτους Κώδικες της Μονής)**».

2. Η Μονή Κωνσταντινίου (ή Κασταμονίτου) βρίσκεται στη δυτική ενδοχώρα της χερσονήσου του Αγίου Όρους Άθω. Σύμφωνα με διάφορες παραδόσεις η Μονή ιδρύθηκε από τον Μέγα Κωνσταντίνο ή από τον γιο του τον Κώνσταντα ή από κάποιον ασκητή από την Κασταμονή της Μικράς Ασίας. Ιστορικά η Μονή αναφέρεται από τον 11ο αι. μ. Χ. Το Καθολικό της (ο κεντρικός ναός) τιμάται στη μνήμη του Αγίου Πρωτομάρτυρος και Πρωτοδιακόνου Στεφάνου.

3. Το επώνυμο «Πλωμαρίτης» είναι το πατριδωνυμικό του πατριδωνυμίου «Πλωμάρι» με την προσθήκη του επιθήματος -ίτης (Πλωμάρι+ίτης=Πλωμαρίτης). Το επώνυμο

αυτό συναντιέται στα χωριά της Θάσου Καλλιράχη και Πρίνος και στην Καβάλα.

4. Στο Άγιον Όρος η δραχμή κυκλοφόρησε από το 1915 και μετά.

5. Στο «Βιβλίων δούλων» καταγράφονταν οι συμφωνίες για ανάληψη εργασιών (διακονημάτων), που υπήρχαν στη Μονή.

6. Δεν έχουμε άλλες πληροφορίες γι' αυτόν. Υποθέτουμε, ότι είναι γιός του Νικολάου Πλωμαρίτη (βλ. Σημ. 8).

7. Στο «Βιβλίων εργατών» καταγράφονταν τα ημερομίσθια (μεροκάματα), που πραγματοποιούσαν διάφοροι εργάτες για διάφορες έκτακτες εργασίες της Μονής.

8. Δεν έχουμε άλλες πληροφορίες γι' αυτόν. Υποθέτουμε, ότι είναι πατέρας του Βαγιά N. Πλωμαρίτη.

9. Στον Κώδικα αυτόν «αναγράφονται αι καθ' εκάστην ενεργούμεναι διαχειριστικάί πράξεις χρονολογικώς» (βλ. Ιεράς Κοινότητος του Αγίου Όρους Άθω, **Ο Καταστατικός Χάρτης του Αγίου Όρους Άθω**, Άγιον Όρος 1931, σ. 67).

10. Στον Κώδικα αυτόν περιέχονται αναλυτικά και κατά Κεφάλαια ή Μεριδες όλες οι ληψοδοσίες της Μονής στα αναφερόμενα έτη.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Οι Διευθυντές και οι Σύλλογοι Καθηγητών του Γυμνασίου και Λυκείου Πλωμαρίου ευχαριστούν θερμά τη διοίκηση του Ιδρύματος Αθανασίου και Ειρήνης Πούλου που παρά τις αντίξοες οικονομικές συνθήκες ανταποκρίθηκαν άμεσα στο αίτημά τους για εξασφάλιση φωτοτυπικών μηχανημάτων και στα δύο σχολεία. Η χειρονομία αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική γιατί καλύπτει λειτουργικές ανάγκες και των δυο σχολείων και αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση.

Οι Διευθυντές

Του ΓΕΛ Πλωμαρίου

Καλδέλης Γρηγόριος

Του Γυμνασίου Πλωμαρίου

Τσουπίδης Δημήτριος

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Λόγω αλλαγής του Ταμιά για προσωπικούς λόγους ίσως παραλείφθηκαν αρκετές συνδρομές προς το Σύνδεσμο που θα δημοσιευθούν όλες στο επόμενο τεύχος.

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΜΥΡΟΦΟΡΟΣ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ

Αντώνης Ν. Ανδριώτης

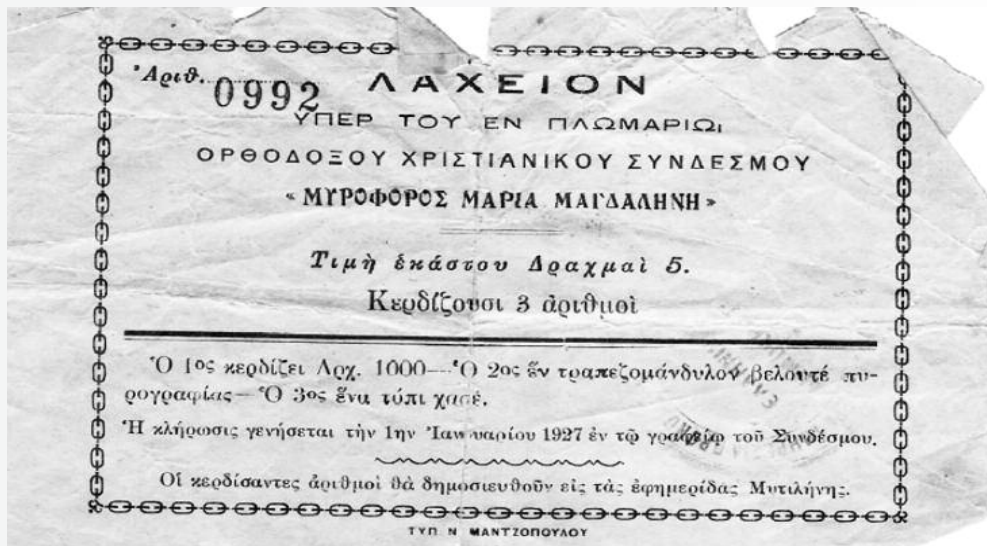
Αφορμή αυτού του σημειώματος μου έδωσε ο πολύ καλός φίλος, Διευθυντής του ΕΣΥ Πλωμαρίου, γιατρός Αριστείδης Φρυδάς, στέλνοντάς μου φωτογραφίες και αποκόμματα εφημερίδων αφορώντα τις δραστηριότητες του Πλωμαρίτικου Σωματείου «Σύνδεσμος Μυροφόρος Μαγδαληνή» της περιόδου 1921-1924. Τύχη αγαθή, το γεγονός αυτό συνέπεσε με παρόμοιες φωτογραφίες και σημειώσεις που ενετόπισα στο φωτογραφικό αρχείο του πατέρα μου.

Από όλες αυτές τις πληροφορίες και τα δημοσιεύματα των ετών 1921-1924 (εφημερίδες «Σάλπιγξ» και «Ελεύθερος Λόγος»), μαθαίνουμε ότι ο «Σύνδεσμος» πρέπει να είχε δυναμική παρουσία στα δρώμενα του Πλωμαρίου αρχής γενομένης πριν το 1921 αριθμώντας πολυπληθείς (απ' ό,τι συμπεραίνουμε) κύκλους κυριών και δεσποινίδων οι δραστηριότητες των οποίων υπήρξαν ουσιαστικές στην διανομή ανθρωπιστικής βοήθειας τόσο στους πρόσφυγες που κατέκλυσαν το Πλωμάρι τα έτη 1921 και 1922 και τους δεινοπαθούντας της κατοχής του 1940, όσο και στους διαχρονικά έχοντας ανάγκη κατοίκους του Πλωμαρίου και των περιχώρων.

Ιδρύτρια και ψυχή του Συνδέσμου υπήρξε η μοναχή Παϊσία Πετρέλλη, η οποία επλαισιώνετο με ένα δραστήριο διοικητικό συμβούλιο με πρόεδρο τον Γ.Μ. Τραγάκη και γραμματέα τον Α.Δ. Αράπογλου («Σάλπιγξ» 08/11/1923). Στα επόμενα χρόνια αντιπρόεδροι του «Συνδέσμου» χρημάτισαν ο παππούς μου Αντώνιος Δ. Μαμάκος, ο Γεώργιος Στεργιανός και άλλοι όπως αναφέρω πιο κάτω. Τα μέλη του «Συνδέσμου» κατέβαλον ετήσια συνδρομή το ποσόν των 12 δραχμών («Ελεύθερος Λόγος» 19.03.1923). Άλλα έσοδα του «Συνδέσμου» προέρχονταν από διάφορες δωρεές όπως για παράδειγμα βρισκομε την γνωστοποίηση της από 01/11/1923 προσφοράς 100 δραχμών αντί στεφάνου εις κηδείαν από τον Αθανάσιο Ιωάννου Πούλιαν («Σάλπιγξ» 08/11/1923). Άλλη εγγεγραμμένη προσφορά βρήκα στην πιο κάτω απόδειξη παραλαβής εμβάσματος 250 δραχμών που έστειλε ο πατέρας μου (από το Gore της Αβυσσινίας μέσω Εθνικής Τραπέζης) στον «Σύνδεσμο» γύρω στο 1925:

ANQUE NATIONALE DE GRECE
N° 249
FLOUARI le 2 Septembre 1925
Mr Flocl. D. Andriotis
C/O CH. P. MORAITI
GOREE-WESTERN AFRICA
Κ ό ρ ι ε,
'Εντολή σας ΑΡΧ. 250.- από 'Ορθόδοξον Χριστιανικόν Συνδέσμον * ΜΥΡΟΦΟΡΟΣ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ * μέλη του εν 'Αθήναις Κεντρικού μας Επιτ/τος
'Αποστέλλομεν συνημμένως Απόδειξιν έκτελέσεως της περιλήψεως ένταλής σας, τό ίδιον των όποιων έκτελέσθη έναντι της κατά τήν Κεντρικήν έν-δν Καταστήματι καταθέσεως σας No 70596.-
Καθ' όποιονδήποτε
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
'Υποκατάστημα Πλωμαρίου
Ε. F. King Ε. F. Αράπογλου

Πλωμαρίτες της διασποράς, και ειδικά των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, υπήρξαν αρωγοί του «Συνδέσμου» με την αποστολή εμβασμάτων και ρουχισμού. Ακόμη, μέρος των εσόδων του «Συνδέσμου» προέρχονταν και από λαχειοφόρους αγορές όπως μας πληροφορεί το πιο κάτω αντίγραφο διασωθέντος λαχείου (του 1926):

Η ανθρωπιστική βοήθεια που παρείχε ο «Σύνδεσμος» δεν περιοριζόταν στην διανομή ψωμιού και συσσιτίου στους πρόσφυγες και απόρους που ζούσαν στην περιοχή του Πλωμαρίου. Ακόμη προσφέροντο σαπούνι και μικρά (οικονομικά) βοηθήματα.

Διανομή ἄρτου εἰς ἀπόρους, 17/10/1926

Η συνδρομή του «Συνδέσμου» επεκτείνεται ακόμη και στην διανομή καινούργιων ρούχων όχι μόνο αυτών που έστελναν οι Πλωμαρίτες της Αμερικής, Αυστραλίας, Ν. Ζηλανδίας αλλά και αυτών που έραβαν οι κυρίες και δεσποινίδες του «Συνδέσμου» και που οι ίδιες έφερναν σε πέρας την διανομή τους. Είναι άξιο μνημόνευσης ακόμη, ότι και το ψωμί που διενέμετο παρεσκευάζετο από τις δεσποινίδες του «Συνδέσμου». Όπως διαβάζουμε στα δημοσιεύματα της εποχής, «ο «Σύνδεσμος» ετοιμάζει (ράβει) ρούχα για διανομή κατά το Πάσχα («Ελεύθερος Λόγος» 19/3/1923) ενώ ενδύματα που ετοιμάστηκαν εντός τριμήνου υπό την επίβλεψη της μοναχής Παΐσιας («Σάλπιγξ» 16/01/1923) διενεμήθηκαν τα Χριστούγεννα του 1923. Οι διανομές ρούχων και συσσιτίων εξακολούθησαν και τα επόμενα χρόνια όπως καταγράφονται στις πιο κάτω φωτογραφίες που διεφύλαξε ο πατέρας μου.

Διανομή ενδυμάτων εις απόρους, 26/12/1926

Μέλη του εν Πλωμαρίω Συνδέσμου «Μυροφόρος Μαρία Μαγδαληνή» ράπτουν τα προς διανομήν εις απόρους ενδύματα διά την 31ην Δεκεμβρίου 1933.

Δυο-τρία δημοσιεύματα δείχνουν και μία άλλη συνδρομή του «Συνδέσμου». Πιο συγκεκριμένα, βρήκαμε επιστολές των στρατευμένων Πλωμαριτών (του δεκανέα Δ. Κολυβά και του στρατιώτου Δ. Γιαννατή) ευχαριστώντας τον «Σύνδεσμο» για την αποστολή δωρο-δεμάτων στις μονάδες του μετώπου όπου υπηρετούσαν. Αναφέρουμε ακόμη και την αρωγή του Συνδέσμου σε άπορους Πλωμαρίτες που είχαν την ανάγκη γιατρού στην οποία, απ' ό,τι συμπεραίνουμε, ο «Σύνδεσμος» εύρισκε θερμό συμπαραστάτη τον ιατρό Ι. Ράλλη. Τέλος, στις αρωγές αυτές του «Συνδέσμου» προσθέτουμε ακόμη και αυτή από την διασωθείσα πληροφορία ότι η μοναχή Παϊσία βάφτισε περί τα 200 περίπου προσφυγόπουλα. Παρόμοια δραστηριότητα επέδειξε ο «Σύνδεσμος» και κατά την περίοδο της Γερμανικής κατοχής συνδράμοντας τους συμπολίτες μας που είχαν ανάγκη.

Πιο κάτω παραθέτω ένα πίνακα προσφορών και διανομών του «Συνδέσμου» όπως δημοσιεύονταν στις εφημερίδες της Μυτιλήνης. Ακόμη και σήμερα μας εντυπωσιάζει ο αριθμός των βοηθηθέντων και η ποικιλία των προσφορών. (Τα στοιχεία αυτά αποτελούν και πολύτιμο ιστορικό υλικό σχετικό με την διαδρομή των ξεριζωμένων Ελλήνων της Μικράς Ασίας και την εγκατάστασή τους στις πρώτες πόλεις «υποδοχής» μία από τις οποίες υπήρξε το Πλωμάρι).

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ	ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ (κάτοικοι Πλωμαρίου)
	14/10/1921	Άρτος Τσιγάρα	120 πρόσφυγες (από Νικομήδεια – 03/10/1921 Νοσηλευόμενοι στη Μυτιλήνη τραυματίες (μέσω των Ι.Π.Αντωνίου και Επαμ. Τσιβόγλου – 09/10/1921)
	10/03/1923 Δημοσιεύεται Απολογισμός Έτους 1922	Άρτος	418 πρόσφυγες/άποροι (01/02/1922) 323 πρόσφυγες/άποροι (22/05/1922) 303 πρόσφυγες/άποροι (29/06/1922) 604 πρόσφυγες/άποροι (11/10/1922) 683 πρόσφυγες/άποροι (06/09/1922)
		Συσσίτιο + Άρτος	429 πρόσφυγες/άποροι (03/04/1922) 2500 πρόσφυγες/άποροι (14/09/1922)
		Καινουργή ενδύματα & κλινοσκεπά σματα	228 (24/12/1922) (οικογένειες προσφύγων)
		Βασιλόπιτα	155 οικογένειες (31/12/1922)
		Φάρμακα & βοηθήματα	άποροι
	05/04/1923	Ρουχισμός καινουργής	«40 μονοκόμματα, 37 μποδιαίς, 18 φουστάνια, 14 καζάκες γυναικείας, 156 τεμάχια ασπρόρρουχα γυναικεία, 47 υποκάμισα ανδρικά, 27 παντελόνια ανδρικά και παιδικά, 10 πλαγκέτα (01/04/1923 Κυριακή των Βαΐων)
	05/04/1923	Σαπούνι	Σε 22 οικογένειες προσφύγων (01/04/1923)

	28/01/;;;	Άρτος	372 πτωχοί εντόπιοι
	05/02/;;;	Συσσίτιο μακαρονάδα	986 πρόσφυγες
	25/07/1923	Άρτος & Ρύζι	1800 πρόσφυγες και εντόπιοι Πλωμαρίου, Πλαγιάς και Τρίγωνα (12-15/07/1923)
«Ελεύθερος Λόγος» (γράφει ο «Παρατηρητής» εκ Πλωμαρίου)	19/3/1923	Άρτος	1217 πρόσφυγες (την 22/01/1923)
		Τροφή	986 πρόσφυγες (την 05/02/1923)
		Άρτος	1329 πρόσφυγες (την 11/03/1923)
		Άρτος	372 εντόπιοι (την 28/01/1923)
«Σάλπιγξ» (στήλη «ΕΠΙΤΟΠΙΑ»)	08/11/1923	Άρτος	965 πρόσφυγες και εντόπιοι (την 04/11/1923)
«Σάλπιγξ» (ανταπόκριση εκ Πλωμαρίου)	16/01/1924	Ενδύματα	Πρόσφυγες (09/01/1924)

Χάριν των δημοσιευμάτων της περιόδου της δεκαετίας του 1920, μπορούμε να πούμε ότι οι πληροφορίες μας για τον «Σύνδεσμο» είναι αρκετά κατατοπιστικές. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο για την δεκαετία του 1940 για την οποία οι πληροφορίες μας βασίζονται σε μαρτυρίες και διηγήσεις που σώθηκαν ζωντανές στη μνήμη των πιο ηλικιωμένων μελών του «Συνδέσμου». Σύμφωνα μ' αυτές, κατά την δεκαετία του 1940 όταν η φυματίωση ήταν σε έξαρση, οι κυρίες του «Συνδέσμου» με συνοδοιπόρους τη μοναχή Παϊσία και την Ειρήνη Τσαμουργκέλη, κ.ά., επισκέπτονταν συχνά, τις περισσότερες φορές οδοιπορώντας το Σανατόρειο (Αγιάσου) και προσέφεραν στους ασθενείς τρόφιμα που οι ίδιες μαγείρευαν και φάρμακα που αγοράζαν με χρήματα του «Συνδέσμου». Κατά μια άλλη διήγηση, κατά τον καιρό της Κατοχής, ο πρόεδρος Γρ. Τραγάκης έκρυψε μέσα στο ναό της Αγίας Μαγδαληνής έναν Νεο-Ζηλανδό αξιωματικό μέχρις ότου φυγαδεύθηκε. Ο αξιωματικός αυτός επιστρέφοντας στην πατρίδα του (Ν. Ζηλανδία) αρθρογράφησε επανειλημμένα ευχαριστώντας τον «Σύνδεσμο» για την διάσωσή του και συνέδραμε τον «Σύνδεσμο» με αποστολές ρούχων που συνέλεγε στην Ν. Ζηλανδία.

Αν και ο «Σύνδεσμος» δημιουργήθηκε και δραστηριοποιήθηκε λίγο πριν ή με την απαρχή της δεκαετίας του (19)20, εν τούτοις, ο ιερός ναός της Αγίας Μαγδαληνής, το ιερό σύμβολο και το κέντρο αναφοράς του «Συνδέσμου», θεμελιώθηκε πολύ πιο ύστερα, στις 26 Οκτωβρίου 1933, κατόπιν αδείας οικοδομήσεως του αιμινήστου μητροπολίτου Πλωμαρίου Κωνσταντίνου Κοϊδάκη, όπως μαθαίνουμε από το σωζόμενο σχετικό έγγραφο, που εκτίθεται σήμερα στο εκκλησιαστικό μουσείο Πλωμαρίου. Μέχρι την αποπεράτωση του ναού της Αγίας Μαγδαληνής, ο «Σύνδεσμος» εξυπηρετούσε τις εκκλησιαστικές του ανάγκες από την εκκλησία του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου όπου και υπήρχε η εικόνα της Αγίας Μαγδαληνής και των Ταξιαρχών (οι ίδιες που και σήμερα βλέπομε στον Άγιο Ιωάννη). Θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρουμε ότι κατά την περίοδο 1941-1943, ένας από τους σημαντικούς συνεργάτες του «Συνδέσμου» και ιδιαίτερα της μοναχής Παϊσίας, υπήρξε ο πρωτοπρεσβύτερος του Πλωμαρίου, Εμμανουήλ Μυτιληναίος, ο μετέπειτα διατελέσας διευθυντής του Ιδρύματος της Αποστολικής Διακονίας της Ελλάδος στον οποίο και πιστώνεται η καθιέρωση της έκδοσης της «Φωνής του Κυρίου».

Στο σημείο αυτό παραθέτω ένα ποίημα του 1933 που έγραψε ο αείμνηστος Στάθης Μάστορης, (ο καθηγητής των μαθηματικών που υπηρέτησε στο Γυμνάσιο Πλωμαρίου στις αρχές της δεκαετίας του 1930), αφιερωμένο στον τότε πρόεδρο του «Συνδέσμου» Γρ. Τραγάκη. Αποτυπώνει τόσο παραστατικά τις δραστηριότητες του «Συνδέσμου». Όπως συμπεραίνω, το ποίημα αυτό γράφτηκε μεσούσης της αποπεράτωσης του ναού της Αγίας Μαγδαληνής. Μου το έστειλε ευγενικά ο ιατρός Αριστείδης Φρυδάς τον οποίο και ευχαριστώ κι από τη θέση αυτή. Το ποίημα έχει ως εξής:

Σπίτι ο φτωχός δεν έχει Μυροφόρα,
και νηστικό κοιμάται τ' ορφανό
στης βαρυχειμωνιάς την άγρια ώρα
στο δρόμο τ' αποπαίδι είναι γυμνό.

Λίγοι πιστοί, Μαρία, με τ' όνομά σου
εχτίσανε ένα σπίτι ευλαβικά,
με μόνο τους σκοπό το θέλημά σου:
συμπόνια, αγάπη, χάδια στοργικά.

Λίγο ψωμί για κείνον που πεινάει
νερό στο διψασμένο, ένα γιατρό
για κείνον που βαρεία ψυχομαχάει
για το άρρωστο αγγελούδι το μικρό.

Και κλίνουνε σε σένανε το γόνυ,
κι ανοίγουνε τα χείλη τους δειλά,
γυρεύοντάς σου μια χάρη μόνη
«Τη χάρη τη δική Σου από ψηλά».

Και συ, μπροστά στα πόδια του Κυρίου,
που είσαι, Μαγδαληνή, γονατιστή,
μάρτυρα του δικού σου μαρτυρίου,
πες του γι' αυτό το σπίτι να γνοιαστή.

Τι, της χαράς το δάκρυ που (θα) χαρίση
στα μάτια τα θλιμμένα ενός πιστού
θάναι το μύρο που είχες συ κομίσει
κάποια φορά στον τάφο του Χριστού.

(Σημείωση: Ο Στάθης Μάστορης (1893-1943) ήταν καθηγητής των μαθηματικών και υπηρέτησε στο Πλωμάρι στις αρχές της δεκαετίας του 1930. Μετατέθηκε και υπηρετούσε σαν γυμνασιάρχης στον Βιάννο της Κρήτης όπου, κατά ένα περίεργο παιχνίδι της τύχης, συνελήφθη και εκτελέστηκε από τους Γερμανούς μαζί με άλλους 199 Βιαννίτες το 1943. Ο Μάστορης υπήρξε ποιητής και συνθέτης φημισμένων οπερεττών γνωστότερες των οποίων είναι οι: «Πίτσα – Πιπίτσα» και η «Ριρίκα». Αναφορά στον Στάθη Μάστορη υπάρχει στο Λεσβιακό Ημερολόγιο 2015 από τον (Λέσβιο) ομότιμο καθηγητή του Πανεπιστημίου Κρήτης Ελευθέριο Ζούρο.)

Τα πιο πάνω δημοσιεύματα και οι φωτογραφίες καταγράφουν την ιστορία ενός Σωματείου του Πλωμαριού που συνέδεσε τα πρώτα χρόνια της ζωής του με την τραγική μοίρα της προσφυγιάς και της φτώχειας της δεκαετίας του 1920 και της πείνας του 1940. Στα εκατό περίπου χρόνια της ζωής του «Συνδέσμου» προσέλκυσε και ενέγραψε πλήθος Πλωμαριτών σαν

μέλη του, που τα ενεργοποίησε σε διάφορες φιλανθρωπικές δραστηριότητες. Υπήρξαν όμως και περίοδοι που το Σωματείο έδειξε τάσεις συρρίκνωσης και αδράνειας αντικατοπτρίζοντας την μιζέρια και ερήμωση της πόλεώς μας. Ο «Σύνδεσμος» άντεξε όμως σ' αυτές τις δοκιμασίες χάριν της ευγενούς και ανιδιοτελούς προσφοράς ολίγων μελών που ανέλαβαν κατά καιρούς το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) του Σωματείου και διαχειρίστηκαν με σύνεση την παρουσία του και τα πενιχρά οικονομικά του. Θεωρώ υποχρέωσή μου να αναφέρω μερικά ονόματα που έρχονται στο μυαλό μου: Γεώργιος Τραγάκης, Γρηγόριος Ρεπάνης, Αθηνά Βερβερέλη, Νικόλαος Μαμάκος, Μαρία και Παναγιώτης Ζαφειρέλης, Νίκος Δ. Ανδριώτης, Παναγιώτης Βουτσουλίδης, Στρατής Αρμενάκας, Γεώργιος Στεργιανός, Κλεάνθης Παπουτσάνης, Μάγδα Γιαμουγιάννη, Μαρία Καλδή, Αικατερίνη Παντ. Λινάρδου, Δημήτρης Βουλγαρέλης, Βασιλική Δ. Βούρου-Κουτλή, Πηνελόπη Παντέμη, κ.ά.

Στις μέρες μας ο «Σύνδεσμος» έχει αρχίσει να ανασυντάσσεται χάριν στις άοκνες προσπάθειες της προέδρου του Δ.Σ. κ. Παρασκευής Γιαμουγιάννη, του αδελφού της Γιώργου Γιαμουγιάννη, του Δημήτρη Ανδριώτη και του Κλεάνθη Παπουτσάνη. Μας προσκαλούν όλους μας να γίνουμε ενεργά μέλη του «Συνδέσμου» για να συνεχίσουμε όλοι μαζί να μοιραζόμαστε την έγνοια της διατήρησης του Σωματείου, των στόχων του και της παράδοσής του και για να συνεχίζει ο «Σύνδεσμος» να παραμένει αρωγός και αποκούμπι των συμπατριωτών μας που θα το έχουν ανάγκη.

ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΝΕΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ

Το περιοδικό μας, όπως και παλαιότερα, καθιερώνει μία στήλη αφιερωμένη στους νέους επιστήμονες και νέους επιχειρηματίες που έλκουν την καταγωγή τους από το Πλωμάρι, με σκοπό να στηριχθούν απ' όλους μας, όσο αυτό είναι δυνατό στην αρχή της σταδιοδρομίας τους. Περιμένουμε επομένως να

μητρα Αντωνίου Καβαρνού, κόρη των εκλεκτών συμπατριωτών μας **Ελένης** και **Αντωνίου Καβαρνού**, οι οποίοι είναι ευτυχείς γονείς τεσσάρων παιδιών - επιστημόνων που το καθένα από αυτά διαπρέπει στον τομέα του και έχουν δε βραβευθεί το 2000 από τον Πανελλήνιο Σύλλογο Πολυτεχνικών.

Η **Δήμητρα Αντωνίου Καβαρνού** είναι το τέταρτο παιδί του συγχωριανού μας και μέλους του Συλλόγου μας Αντωνίου Εμμανουήλ Καβαρνού. Ο παππούς του Αντώνη, Αντώνης Καβαρνός και η γιαγιά του Μυρσίνη Ξυπερά είχαν εννιά παιδιά και έμεναν στο Ίσα-Μέσα.

Η Δήμητρα μεγάλωσε και φοίτησε στο Δημοτικό, Γυμνάσιο και Ενιαίο Λύκειο του Μαραθώνα όπου και αποφοίτησε με άριστα.

Το 2002, εισήχθει στο Πανεπιστήμιο Πειραιά, στο Τμήμα Οργάνωσης & Διοικήσης Επιχειρήσεων.

Αποφοίτησε το 2007 με λίαν καλώς ενώ την ίδια χρονιά ξεκίνησε να δουλεύει στο οικονομικό τμήμα της ναυτιλιακής εταιρείας A.P. Moller Maersk - Maersk Hellas. Μετά από 2,5 χρόνια μετακινήθηκε στον κατασκευαστικό κλάδο και στον τομέα των ακινήτων όπου κι εργάσθηκε.

επικοινωνήσετε μαζί μας στέλνοντας στοιχεία - φωτογραφίες - ή οτιδήποτε άλλο από τις σπουδές και τις δράσεις των νέων επιστημόνων και επιχειρηματιών προκειμένου να προβληθούν στα επόμενα τεύχη μας.

Στο τεύχος αυτό παρουσιάζουμε τη **Δή-**

Το 2010 ξεκίνησε το μεταπτυχιακό της στο κατασκευαστικό μάντζμεντ (Construction Project Management) στο Herriot Watt University στο Εδιμβούργο της Σκωτίας. Αποφοίτησε την επόμενη χρονιά με διάκριση (distinction) στα μαθήματα.

Το 2011 έγινε δεκτή για διδακτορικό με υποτροφία από τη Σχολή Οικονομικών του Πανεπιστημίου του Reading στην Αγγλία, το οποίο είναι ένα από τα κορυφαία τμήματα στον κόσμο σε θέματα Real Estate.

Το καλοκαίρι του 2014 βραβεύτηκε ως ερευνήτρια της χρονιάς από τη Σχολή Οικονομικών του Πανεπιστημίου του Reading για την πρωτοποριακή μεθοδολογία και ανάλυση δεδομένων που χρησιμοποίησε στην μελέτη της διδακτορικής της διατριβής, η οποία αφορούσε τη δύσκολη από πλευράς δεδομένων αγορά ακινήτων των ελληνικών νησιών.

Πρόσφατα έγινε μέλος του διδακτικού προσωπικού του Nottingham Trent University στο Νότινγχαμ της Αγγλίας, στη θέση του λέκτορα σε θέματα Real Estate Economics και Ποσοτικών Αναλύσεων και Οικονομετρίας Ακινήτων.

**Απονομή βραβείων
από την Ένωση Πολυτέκνων Αθηνών.**

1) Καθαρόνός Μανώλης:

Για την απόκτηση του Μάστερ.

2) Καθαρού Γαρυφαλιά:

Για την απόκτηση του πτυχίου της Ιατρικής.

3) Καθαρού Ματίνα:

**Για την εισαγωγή της στο Τμήμα Διεθνών
& Ευρωπαϊκών Σπουδών Πειραιά.**

4) Καθαρού Δημήτρη:

**Για την εισαγωγή της στο Τμήμα Δ/σης
Επιχειρήσεων του Πειραιά**

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Δημήτρης Τσιργέλης

Ο **Δημήτρης Τσιργέλης** γεννήθηκε στις 19-11-1940 στην Πάτρα όπου και έζησε την παιδική του ηλικία, η οποία ήταν δύσκολη αφού έχασε τη μητέρα του σε ηλικία 5 ετών. Από πολύ μικρός πήρε άδεια ηλεκτρολόγου - εγκαταστάτη και ανέλαβε έργα σε όλη την Ελλάδα. Το 1963 ανέλαβε το πρώτο του έργο στο Πλωμάρι και από τότε εκεί βρήκε την δεύτερη ιδιαίτερη πατρίδα του. Στο Πλωμάρι έζησε εννέα χρόνια, παντρεύτηκε το 1964 την Μυρσίνη Κολυβά, κόρη του αείμνηστου καπετάνιου Ξενοφών Κολυβά και ξεκίνησε τη δημιουργία της οικογένειάς του. Απόκτησε δύο παιδιά στων οποίων την ανατροφή πραγματικά αφιερώθηκε, μαζί με την αξιολάτρευτη γι' αυτόν σύζυγο Μυρσίνη. Πρόθυμος να βοηθήσει οποιονδήποτε είχε την ανάγκη του, κοινωνικότατος και αξιαγάπητος από

όλους. Συμμετείχε πάντοτε στις εκδηλώσεις του Συνδέσμου μας.

Ευτύχησε να δει τρία εγγόνια από τους γιούς του, δύο από τον Νίκο, τον Δημήτρη και τον Παναγιώτη και από τον Ξενοφώντα την όμορφη Μυρτούλα και τα τρία εγγονάκια του τον αγαπούσαν αλλά δυστυχώς τον έχασαν σε μικρή ηλικία.

Απεβίωσε απρόσμενα στις 23-12-2014 σε ηλικία 74 ετών.

Το Δ.Σ. του Συνδέσμου σου εύχεται καλό ταξίδι Δημήτρη, νάναι ελαφρύ το χώμα της Αττικής γης που σε σκέπασε.

Μυρσίνη, Νίκο, Ξενοφώντα καλό κουράγιο, νάστε περήφανοι για το σύζυγο και πατέρα σας.

Μαρία Κανελλοπούλου

**ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
(ΜΙΜΗΣ) ΤΣΙΡΓΕΛΗΣ**

Απρόσμενα μετά από ολιγοήμερη αδιαθεσία έφυγε από τη ζωή στις 23 Δεκεμβρίου 2014 και κηδεύτηκε την επομένη, παραμονή Χριστουγέννων, στον Άγιο Κωνσταντίνο του νεκροταφείου Ζωγράφου.

Οι συγγενείς, οι φίλοι και οι γείτονες με πόνο ψυχής τον συνόδευσαν στην τελευταία του κατοικία.

Ο εκλιπών ήταν αγαπητός συγγενής και φίλος πάνω από όλα. Πρόθυμος πάντοτε να συντρέξει και να βοηθήσει όποιον είχε ανάγκη.

Ήταν καλός οικογενειάρχης. Φρόντιζε με πολλή αγάπη όλη την οικογένεια, τα παιδιά, τα εγγόνια και προπάντων την επί 51 χρόνια σύζυγό του Μυρσίνη που υπεργαπούσε. Η αγάπη φυσικά ήταν αμοιβαία.

Όλη η οικογένεια ήταν δίπλα του τα δε παιδιά του με τις συζύγους τους συμπαραστέκονταν στην απρηγόρητη σύζυγό του.

Εμείς θα τον θυμόμαστε με αγάπη. Συλλυπούμαστε θερμά όλη

την οικογένεια. Η μνήμη του ας είναι αιωνία.
Αντίο ξάδελφε.

ΝΙΚΟΣ & ΜΕΤΑΞΙΑ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ

Γιαννίσια Μαρία στη μνήμη του συζύγου της Παναγιώτη20,00€
Βουνάτσου Βενετία στη μνήμη του συζύγου της Γρηγόρη30,00€
Μαραγγέλης Δημήτριος στη μνήμη της συζύγου του Παρασκευής.....20,00€

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Αγάλλας Ευάγγελος50,00€
Βουνάτσου Βενετία20,00€
Πιτσιλαδής Δημήτριος20,00€
Λούπος Αντώνης (Ν. Αφρική)100,00€

Καλαφατέλης Γιάννης25,00€
Καλαφατέλη Αρχοντούλα25,00€
Σίμος Μιχάλης.....20,00€
Μουτζούρης Μιχάλης30,00€

Υπεύθυνος Τμήματος Χειρουργικής Τραχήλου-Θυρεοειδούς και Παραθυρεοειδών Αδένων Γενικής Κλινικής και Παιδών ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΜΗΝΑΣ Ν. ΑΡΤΟΠΟΥΛΟΣ M.D. Χειρουργός Ωτορινολαρυγγολόγος Ιατρείο : Κρήτης 72, Νέα Ιωνία Κιν.: 693 76 73 736 Φαξ: 210 27 17 924 E-mail: artminas@yahoo.gr	Εκπαιδευθείς εις Χειρουργική Θυρεοειδούς και Παραθυρεοειδών Αδένων: Royal College of Surgeons of London (Αγγλία) Παιδιατρική Ωτορινολαρυγγολογία: UCL Institute of Child Health of London (Αγγλία) Ενδοσκοπική Ρινοχειρουργική: Univ. HNO-Klinik Mainz (Γερμανία) Alexandria Faculty of Medicine (Αίγυπτος) Ρινοπλαστική: Univ. HNO-Klinik Ulm (Γερμανία) Univ. HNO-Klinik Erlangen (Γερμανία) Χειρουργική με Laser & Radiofrequency
--	--

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Χ. ΚΟΥΛΟΥΜΠΗ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 43
Κ. ΧΑΛΛΑΝΔΡΙ 152 31
(1ος ΟΡΟΦΟΣ)

ΤΗΛ.: 210 67 49 912
ΚΙΝ.: 6974 987 842
kouloubi.aik@dsa.gr

www.lawoffice-ka.gr

ΜΑΡΙΑ ΜΟΥΤΖΟΥΡΗ MSc
ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ

MSc in Manipulative Therapy
in Coventry Uni., UK
Πτυχιούχος ΤΕΙ ΛΑΜΙΑΣ

moutzouri.marie@yahoo.com

Θεραπείες και κατ' οίκον Τηλ.: 6977 073125

ΜΕΣΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ REAL ESTATE AGENCY

Αγάλιας Ευάγγελος
Αγάλιας Ερμανουήλ

Πλωμάρι Λέσβου
Τ.Κ. 81 200
www.realestate-plomari.com
Mail: admin@realestate-plomari.com

Τηλ. Γραφείου: 22520 32474
Fax Γραφείου: 22520 33054
Τηλ. Οικίας: 22520 32354
Κινητό: 6944 851862

ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ - ΘΕΡΜΑΝΣΗ
ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΚΑΥΣΤΗΡΩΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΝΙΔΗΣ

ΠΛΩΜΑΡΙ ΠΕΣΘΟΥ - ΚΙΝ.: 6946408202

ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ Ε. ΒΑΣΙΛΙΚΗ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Π. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΟΥ 83 ΤΗΛ. 22510 28507
ΜΥΤΙΛΗΝΗ ΚΙΝ.: 6946 55 41 21
e-mail: theodoridou_vicky@yahoo.gr

Ειδησεογραφικό Blog από το Πλωμάρι
Τα Νέα του Πλωμαρίου Online

• ΕΛΑΙΟΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΙ •

ΠΛΑΣΤΙΚΑ - ΛΑΔΟΜΠΟΓΙΕΣ
ΤΕΧΝΟΤΡΟΠΙΕΣ ΠΑΝΤΟΣ ΤΥΠΟΥ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΧΙΩΤΕΛΛΗΣ

Φάρρων 14 - Δραπετσώνα
Τηλ.: 210 4626.392 - Κιν.: 6972 392630

ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΨΩΜΑΔΕΛΛΗΣ Ο.Ε.
Παράδοση κατ' οίκον

Λ. Δημοκρατίας 59 (έναντι εκκλησίας Ζωοδ. Πηγής), Μελίσσια
Τηλ.: 210-61.36.499, 210-80.47.010

ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟ
ΤΥΡΑΝΗΣ
ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙ
<<Άγιος Ιωάννης>>

6974658754
ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ

Οινοφόρος ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙΟΥ

Λέσβιος Οίνος ΛΟΥΠΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ & ΣΙΑ Ο.Ε.

Ερμού 4-6 Τ.Κ. 81100 Μυτιλήνη, Λέσβος

Τηλεφωνικό Κέντρο: 22510 44738 • Κινητό: 697 9041665

• Φαξ: 22510 25825 & 22510 44738

www.lesvios-oinos.gr

e-mail: info@lesvios-oinos.gr - oinoforos_lesvos@hotmail.com

Α
Θ
Η
Ν
Α

Π
Ε
Ι
Ρ
Α
Ι
Δ
Ε
Σ

Α
Χ
Α
Ρ
Ν
Α
Ι

Κ
Ρ
Η
Τ
Η

Π
Α
Τ
Ρ
Α

GIANNIS RENT A CAR

Brand new cars
with full insurance & low prices!

(+30) 22520 32470

(+30) 22520 32900

(+30) 6932 799 140

giannis@plomari.eu

www.plomarirentals.gr

Plomari-Lesvos-Greece

ΟΥΖΟ
ΒΑΡΒΑΓΙΑΝΝΗ
ΠΟΤΟΠΟΙΪΑ
“ΒΑΡΒΑΓΙΑΝΝΗΣ ΕΠΕ”

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1860

Πλωμάρι, 81200
Λέσθος
Νησιά ΒΑ Αιγαίου

Τηλ. 22520 32741
ή 22520 33300
Fax: 22520 32231

ΑΤΕΛΙΕ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Mestyl

ΕΓΚΛΗΡΙΑ - ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ - WEB

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ WILD & CLASSY ΣΧΕΔΙΩΝ ΣΕ

Κάρτες Έντυπα Αυτοκόλλητα Αφίσες
Ιδιόχειρα Προσκλητήρια Επιγραφές
Εκτύπωση σε ρούχα στοσελίδες

www.mestyl.gr

Ι. Μεταξά 9, Παιανία
Τ. 210 6641011
Υπεύθ.: Γ. Μουτζούρης

210 6641011
www.mestyl.gr
mestyl@yahoo.gr